№ 42 (3885)

3 чэрвеня 2014 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

*На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...*
Якуб КОЛАС

У мінулую суботу, 31 мая, Беларусь развіталася са сваім найвыдатным паэтам Генадзем БУРАЎКІНЫМ.

Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі, цудоўны творца і грамадскі дзеяч пайшоў з жыцця 30 мая 2014 года. Яму было 77 гадоў…

Вехі жыцця

Генадзь Бураўкін нарадзіўся 28 жніўня 1936 года ў вёсцы Шуляціна Расонскага раёна Віцебскай вобласці ў сям'і служачага. У 1959 годзе скончыў аддзяленне журналістыкі філалагічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Працаваў у часопісе «Камуніст Беларусі», на Беларускім радыё, у газеце «Літаратура і мастацтва». З 1968 года — карэспандэнтам «Правды» па БССР, з 1972 года — галоўным рэдактарам часопіса «Маладосць», у 1978—1990 гг. — старшыня Дзяржаўнага камітэта БССР па тэлебачанні і радыёвяшчанні. З'яўляўся пастаянным прадстаўніком Беларусі ў ААН (1990—1994). З 18 сакавіка 1994 года быў намеснікам міністра культуры і друку Рэспублікі Беларусь.

Аўтар дзясяткаў паэтычных кніг, пісаў таксама для дзяцей. Пакінуў найбагацейшую песенную спадчыну: на вершы Генадзя Мікалаевіча выконваецца шмат папулярных кампазіцый («Белы снег», «Зачарованая», «Матылі», «Малітва» і многія іншыя).

На «Калыханцы» спадара Генадзя выхавалася не адно пакаленне беларусаў.

Выступаў у друку з нарысамі, публіцыстычнымі і крытычнымі артыкуламі. Аўтар сцэнарыяў некалькіх дакументальных фільмаў, двухсерыйнага мастацкага фільма «Полымя» (1974, сумесна з Уладзімірам Халіпам і Фёдарам Коневым).

Перакладаў на беларускую мову вершы рускіх, украінскіх, малдаўскіх, балгарскіх паэтаў.

Укладальнік кнігі «Наш Быкаў» — першай кнігі ўспамінаў пра Васіля Быкава.

Надзвычайны і Паўнамоцны Амбасадар. Дэпутат Вярхоўнага Савета БССР 10-га і 11-га скліканняў (1980—1990), быў адным з ініцыятараў прыняцця Закона аб мовах. Быў старшынёй ГА "ТБМ імя Ф.Скарыны". У 1995—2001 гадах працаваў у часопісе «Вожык».

Сябар Беларускага ПЭН-цэнтра, сустаршыня Усебеларускага з'езда за Незалежнасць (2000), сябар Рады беларускай інтэлігенцыі.

Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі імя Янкі Купалы (1980).

Генадзь БУРАЎКІН

Малітва

Мы здалёку ўбачылі свабоду
І яшчэ не вырваліся з пут...
Божа,
Не дабаў майму народу
Пошасці,
Няпраўды
І пакут.
У чужым нялюдскім землятрусе
Хіба ў нечым мелі мы віну?..
Божа,
Адвядзі ад Беларусі
Здраду,
Вераломства
І вайну.
Смутнаю парою нелюдзімай,
Калі ўсё вакол ідзе на злом,
Божа,
Захіні маю Радзіму
Мудрасцю,
Спакоем,
І цяплом.

...А калі не спяваць аб Радзіме

Я не ганю землі чужыя, —
Хай іх сонца не абміне.
Толькі дзе б за морам ні жыў я,
Беларусь мая снілася мне.

Так карцела — сляза закіпала, —
Каб да сэрца хаця б здалёк
Прыплывалі жалейка Купалы,
Багдановічаў васілёк...

Гэта ўсё, безумоўна, не нова.
А ці трэба, каб новым было
Поле бацькава, матчына мова
І над хатай буслова жытло?

Хіба душы свае не лечым
Ад бяздомных бядот і згрызот
Самым простым і самым вечным,
Што пранёс праз вякі народ?

І якія б шляхі ні схадзіў я,
Кліча полацкая сенажаць...
А калі не спяваць аб Радзіме,
Дык навошта наогул спяваць?

Некалькі год таму ён сказаў, а нібы сёння…

Генадзь БУРАЎКІН

Веру!

— Я веру ў няспыннасць жыцця, у тое, што ніякія фюрэры і "бацькі народаў" пры ўсёй іхняй харызматычнасці, хітрасці і подласці не змогуць павярнуць гісторыю назад. Пакалечыць, затрымаць яе развіццё — могуць; абдурыць і падначаліць сабе даверлівых людзей — могуць; але вярнуць чалавецтва ў каменны век, адвучыць яго ад дасягненняў прагрэсу, выдраць з мільёнаў душ зялёныя парасткі справядлівасці і дабрыні не ўдасца і ім, бязлітасным і помслівым, нахабным і самаўпэўненым.

Вядома ж, хочацца, каб светлы заўтрашні дзень, пара праўды і спагаднасці надышлі ўжо пры нас і ў нашым родным кутку, але так, на жаль, бывае не заўсёды. Галоўнае, каб такое абавязкова настала (няхай і не пры нас, а пры нашых дзецях і ўнуках), але каб непазбежна адбылося, сцвердзілася, запанавала па Божай і людской волі.

Я веру, што наша Бацькаўшчына ўжо ў гэтым стагоддзі стане сапраўды вольнай і шчаслівай, што палітыкі-авантурысты так і не далучаць яе ні да блізкіх, ні да далёкіх імперый, што неўзабаве мы не будзем разгублена і спалохана азірацца ні на хамавітых братоў-суседзяў, ні на самазадаволеных заморскіх дарадцаў-дабрадзеяў, нарэшце пераканаемся і ў майстэрскасці нашых рук, і ў яснасці нашага розуму, і ў моцы нашай нацыянальнай еднасці.

І я, далібог, не буду крыўдаваць на нашчадкаў, калі некаторыя нашы сённяшнія надзеі і турботы пададуцца ім наіўнымі і нават смешнымі. Хай сабе! Хай толькі ў іх высокіх кабінетах стольнага Мінска сядзяць не малапісьменныя местачковыя выскачкі, а дасведчаныя выпускнікі лепшых універсітэтаў свету з веданнем некалькіх замежных моў, элегантныя і добразычлівыя!

Хай у іх з экранаў тэлевізараў гучаць не прымітыўныя ідэалагічныя даносы і пошлыя бяздарныя анекдоты, а глыбокія аналітычныя развагі і мілагучныя родныя песні! Хай матчынай мове будзе ўтульна і хораша і ў зале пасяджэнняў парламента, і ў навуковых лабараторыях, і ў дзіцячых садках, і на эстрадных падмостках, і ў міжнародных цягніках!

Хай сівагаловыя ветэраны, самаахвярна аддаўшы Радзіме і ўсе свае гады, і ўсе свае сілы, не баяцца больш, што аднойчы бессаромныя валадары-дэмагогі забяруць у іх сумленна заробленыя льготы і паздзіраюць з вуліц шыльды з імёнамі іхніх легендарных герояў-пабрацімаў!..

Я шчыра веру, што гэта магчыма. І не ў такой ужо далёкай перспектыве. Толькі трэба навучыцца ўсім жорстка патрабаваць і з саміх сябе, і са сваіх лідараў штодзённага служэння высокім ідэалам праўды і справядлівасці, не дапускаць двайной маралі (мне — можна, а іншым — ні ў якім разе), быць гатовымі трываць нястачы дзеля агульных інтарэсаў, не паўтараць трагічных памылак і працаваць, працаваць, працаваць, перамагаючы ў сабе страх перад тупой сілай ці то ўлады, ці то лёсу, і радзей паўтараць сакральнае беларускае: "Толькі б не было вайны".

Вайна павінна быць, бяскроўная і бескампрамісная — у душах, у дачыненнях са злом (хіба яно знікла, хіба яно і цяпер не лаўчыцца ўлезці і ў нашы хаты, і ў нашы думкі, і нават у казані святароў?), у адстойванні сваёй годнасці і права на роўнасць паміж усімі паселенымі Богам на зямлі народамі…

А яшчэ я веру, што ў нас будзе лаўрэат Нобелеўскай прэміі па паэзіі. І вельмі хачу, каб ім стаў чараўнік беларускага слова, бліскучы і невычэрпны Рыгор Барадулін. Ён заслужыў такой высокай адзнакі, як, бясспрэчна, заслугоўваў яе і незабыўны Васіль Быкаў. Ну а калі нобелеўскім лаўрэатам стане Уладзімір Някляеў, ці Алесь Разанаў, ці Віктар Жыбуль — радасць мая будзе ніколькі не менш узнёслай і шчырай. Толькі дажыць бы да гэткага свята, хоць адным вокам зірнуць на сонечны золак роднай маёй зямелькі!

Я нядаўна бачыў іх зблізку — заўтрашні і ўчарашні дзень Беларусі. Было гэта на традыцыйным "Чарнобыльскім Шляху", калі па вуліцы годна і шырокаплынна мкнула шэсце ўсмешлівых, прыгожых дзяўчат і хлопцаў, а з-за вуголляў за імі па-воўчаму цкавалі натрэніраваныя амбалы ў чорнай уніформе. Маніфестанты не хавалі сваіх светлых маладых твараў, а тыя, чорнапрывідныя, наглуха засланялі іх куленепрабівальнымі шлемамі. І заўтрашні дзень Бацькаўшчыны мне бачыўся, вядома ж, яснавокім і светлым, а чорныя тругаыны з дубінкамі ў руках наплывалі жахлівым сном з прызабытага ўжо, сямідзесяцігадовай даўнасці, мінулага.

І я веру, што будучыня наша — вось яна, побач, не чорная і бязмоўная, а жаўруковая, вясновая і звонкагалосая, светлая і лагодная, як цёплая вечарына і спакойнае, чыстае неба над галавой…

Вось у такую Беларусь я веру. Дзеля і ў імя такой Беларусі жыву.

2007 год.

(Словы развітання на 6-й стар.)

ПАРАЛЕЛІ

За ваду і святло будзем плаціць па поўнай?

З новай прапановай па аплаце камунальных паслуг выступіла днямі Міністэрства фінансаў Беларусі.

У майскім нумары часопіса «Фінансы, улік, аўдыт» з'явіўся артыкул спецыялістаў ведамства, дзе прапаноўваецца ўсталяваць на некаторыя камунальныя паслугі новыя тарыфы, якія забяспечаць поўнае пакрыццё эканамічна абгрунтаваных выдаткаў. Так, з 2015 года прапаноўваецца перакласці на плечы насельніцтва 100%-ную аплату паслуг на вываз смецця і карыстанне ліфтам, з 2016-га — на ваду і каналізацыю. Журналісты адразу падлічылі, што калі ідэі Мінфіна рэалізуюцца, то з 1 студзеня 2015 года за вываз смецця і карыстанне ліфтамі мы будзем плаціць у 4,5—6 разоў больш, а за ваду і каналізацыю з 2016 года — у 7 разоў. Між іншым, гэта немалыя грошы. Так, сёння сям'я з трох чалавек, якая жыве ў стандартнай двухпакаёўцы і не ўкладваецца ў льготны нарматыў, плаціць за ваду (з улікам падагрэву) каля 100 тысяч у месяц. Атрымліваецца, што будзе плаціць 700 тысяч. І гэта толькі за ваду!

Але ж нашы чыноўнікі настойваюць на поўнай кампенсацыі насельніцтвам коштаў і на іншыя камунальныя паслугі. На пачатку мая намеснік прэм'ер-міністра Анатолій Калінін заявіў, што з 2015 года за электраэнергію і газ беларусы таксама будуць плаціць па поўнай. *«На мяжу 100%-най кампенсацыі выдаткаў мы выйдзем у 2015 годзе,* — заявіў Калінін. — *Гаворка ідзе пра паслугі электра- і газазабеспячэння. Усе астатнія будуць пакрываць арыенціровачна 60% выдаткаў арганізацый жыллёва-камунальнай гаспадаркі».*

Нашы чыноўнікі любяць нагадваць, што сёння мы плацім 28% ад сабекошту камунальных паслуг. Але сям'я з трох чалавек, якая месціцца ў стандартнай двухпакаёўцы, плаціць сёння за камуналку і свет каля 400 тысяч у месяц. Лёгка падлічыць, што плата за кватэру без скідак складзе паўтара мільёна. Гэта летам, а зімой і ўсе два мільёны пацягне. Для некаторых беларусаў гэта як мінімум трэць заробку, а пенсіянеру за такую камуналку дык і ўвогуле амаль што ўсю пенсію прыйдзецца аддаваць...

Вядома, што беларускія ўлады любяць ківаць у бок заходніх краін і казаць, што там ужо даўно насельніцтва поўнасцю, без усялякіх скідак, аплачвае камунальныя паслугі. І неяк выжываюць. Але ж які працэнт ад іх зарплат і пенсій складаюць камунальныя плацяжы?

ЯК У ІХ?

Пенсія амаль 2 тысячы злотых, камуналка — 600

У польскім горадзе Лодзь жыве мая стрыечная цёця **Ірэна НЕРЛІНГ**. Тэлефаную ёй і распытваю, колькі яна плаціць за святло, газ, ваду і г.д.

— У мяне кватэрка невялікая, з двума малымі пакойчыкамі, — расказвае цёця. — *38 квадратных метраў. Але я жыву адна, мне хапае.*

Квартплата ў Польшчы ад пары года не залежыць, лічбы ў жыроўках круглы год аднолькавыя. Так, у красавіку я заплаціла за кватэру 420 злотых. З гэтай сумы ідуць адлічэнні дворнікам, прыбіральшчыцы ў пад'ездзе і г.д. Таму ў нас заўсёды чысціня, кветкі на падаконніках, газоны пастрыжаныя... За святло і ваду мы плацім у адпаведнасці з тым, колькі спажылі. Безумоўна, я карыстаюся пральнай машынай, і камп'ютар нават ёсць. Ваду не эканомлю. У мінулым месяцы напаліла святла на 80 злотых, вады спажыла на 30. Яшчэ 20 злотых аддала за газ і 50 — за тэлефон. Агулам выйшла 600 злотых.

Вось і лічы — многа гэта ці мала? Пенсія ў мяне без 20 злотых 2 тысячы. Я ж ужо перасягнула 75-гадовы ўзрост, таму штомесяц мне даплачваюць бонус — 206 злотых. Але зніжак на камуналку няма. Нават у інвалідаў няма. Мая суседка двойчы перанесла інсульт, ёй далі І групу інваліднасці, дапамогу невялічкую атрымлівае, але льгот па аплаце камунальных паслуг не мае.

2 тысячы злотых — гэта амаль што 660 долараў, 600 злотых — адпаведна, 200 долараў. Атрымліваецца, што з вылікам камунальных паслуг у цёці застаецца на руках 440 долараў. У нашых пенсіянераў і пенсій такіх няма. Сёння сярэдняя па Беларусі — 2 мільёны 413 тысяч. Нават калі пенсіянер са стандартнай «двушкі» 400 тысяч аддасць за камуналку (28% ад сабекошту), то на жыццё ў яго застанецца усяго толькі 200 долараў. Але ж прадукты, тавары і адзенне ў Польшчы значна танней, чым у нас, беларусы пры першай магчымасці едуць «на закупы» ў Беласток. Лекі ў Польшчы па многіх пазіцыях таннейшыя. Як жа будуць выжываць нашы пенсіянеры, калі нават на некаторыя паслугі ЖКХ устаноўяць 100%-ную аплату?!

(Заканчэнне на 3-й стар.)

ПАЛІТКУХНЯ

Восьмы тэрмін Анатоля Лябедзькі

Напярэдадні чарговага з'езда Аб'яднанай грамадзянскай партыі існавала невялічкая інтрыга. На пасаду старшыні партыі, акрамя Анатоля Лябедзькі, называліся прозвішчы Аляксандра Дабравольскага, Генадзя Ананьева, Васіля Палякова, Сяргея Балыкіна... Аднак усе яны ўзялі самаадвод. Сяргей Балыкін так растлумачыў сваё рашэнне:

— Сама па сабе працэдура гэтых выбараў крыху цынічная. Нават Лукашэнка не дазваляе сабе балатавацца адзінаасобна. Гэта па-першае. Па-другое, я не ўпэўнены, што ўсе сябры партыі атрымалі паведамленні аб правядзенні сходаў раённых і абласных арганізацый, як таго патрабуе партыйны статут. На з'ездзе сабраны дэлегаты, лаяльныя да кіраўніцтва. І я не бачу сэнсу балатавацца на пасаду старшыні партыі, выскачыўшы як чорт з табакеркі. Навошта быць дэкаратыўным спарынг-партнёрам для Лябедзькі? Няхай ён гуляе ў сваёй пясочніцы сам.

У выніку ў бюлетэнях сінезялёнага колеру з партыйнай сімволікай было аддрукавана толькі адно прозвішча. Анатоль Лябедзька перамог, набраўшы 80% галасоў. Гэта будзе яго восьмы тэрмін на пасадзе старшыні партыі.

Адзначым, што працу кіраўніцтва партыі за апошнія два гады з'езд прызнаў задавальняючай. Пры тым што за гэты перыяд па ўсёй краіне не зарэгістравана ніводнай пярвічнай арганізацыі АГП, а кампанія па выбарах у мясцовыя Саветы дэпутатаў закончылася для АГП нічым — ніводны з партыйных «спікераў» так і не стаў дэпутатам на мясцовым узроўні...

Удзел ці байкот?

Адназначнага меркавання на гэты конт у дэлегатаў з'езда АГП не было. Вось выказванні некаторых з іх падчас інтэрв'ю.

Аляксандр ГУШАН (Маладзечна):

— Хопіць дапамагаць уладзе ў легітымізацыі выбараў. Чаго мы дабіліся за гэтыя гады? Што, у краіне адменена датэрміновае галасаванне? Не. Што, выбарчыя камісіі перапоўнены прадстаўнікамі дэмакратычных партый? Таксама не. Дык навошта гуляць у такую дэмакратыю? Каб зноў трапіць пад міліцэйскія дубінкі і ў турмы? Нічога ж не зменіцца і ў наступным годзе. Дык навошта марнаваць сілы і час. Таму я за байкот.

Віктар МАЛОЧКА (Салігорск):

— Змена ўлады ў Беларусі магчыма толькі праз Плошчу. А ўдзельнічаць у выбарах партыя павінна хоць бы таму, каб пра яе не забывалі ў народзе.

Сяргей БАЛЫКІН:

— Трэба было б удзельнічаць у прэзідэнцкіх выбарах, але ў нас няма з кім. Вы памятаеце, у нас быў свой кандыдат на выбарах 2010 года — Яраслаў Раманчук. Гэта проста ганьба! На маю думку, АГП павінна змагацца за ўладу, але толькі на мясцовым узроўні, удзельнічаючы ў выбарах у мясцовыя Саветы і беручы ўдзел у кампаніі па выбарах дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу. Гэта фарміруе «каманды» ў самым нізе, адкуль і трэба адбудоўваць сістэму. Зараз АГП — гэта «кухонная партыя», клуб па інтарэсах. Мы ж нават не змаглі закрыць усе выбарчыя акругі на мясцовых выбарах. Я ўжо не кажу пра «якасць» гэтых спікераў. Вылучылі людзей без адукацыі, без досведу... Некаторыя двух слоў звязаць не маглі..

Уладзімір КАЦОРА (Гомель):

— Усім зразумела, што апазіцыі трэба выходзіць на «адзінага кандыдата». Гэта паказаў досвед выбарчай кампаніі 2010 года, калі дэмакратычныя сілы выставілі з дзясятак кандыдатаў. Таму я хачу дакладна ведаць, што партыя вылучае свайго кандыдата ў прэзідэнты, які будзе ўдзельнічаць у Кангрэсе дэмакратычных сіл, дзе і абяруць адзінага. У выпадку паразы нашага стаўленіка партыйны актыў будзе працаваць на іншага чалавека…

Хто і на каго будзе працаваць — пакажа час, а вось з асобай уласнага кандыдата АГП вызначылася на з'ездзе — змагацца за званне «адзінага» даверылі **Анатолю Лябедзьку.**

У размове з «Народнай Воляй» Лябедзька выказаў простую ісціну: перамагчы Лукашэнку яму дапаможа народ.

— Аб'яднаная грамадзянская партыя — не тая структура, якая стварае фон. Я ж ведаю, які кошт барацьбы за ўладу ў Беларусі. Я прайшоў і праз «амерыканку» ў КДБ, і праз іншыя рэпрэсіі. Пасля гэтага палітык альбо сыходзіць, альбо больш загартоўваецца. Асабіста ў мяне ёсць матывацыя для ўдзелу. Наша асноўная памылка ў тым, што людзям не хапае веры. Беларусам патрэбны агульнанацыянальны тэрапеўт, большасць людзей хочуць перамен, матывацыя ў кожнага свая, але жаданне агульнае. Улады могуць рабіць маніпуляцыі з лічбамі, але калі рэальная большасць насельніцтва будзе ведаць, як прагаласавалі насамрэч, то перамены надыдуць…

Шчыра кажучы, нешта падобнае ў той ці іншай інтэрпрэтацыі можна было пачуць і ў 2006-м, і ў 2010 годзе. Кандыдаты змагаліся за «рэальную электаральную большасць». Вынік таго змагання, а дакладней ягоная адсутнасць, вядомы ўсім. Як будзе праз год?

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ПАД ГРАДУСАМ

Лета прыйшло

У канцы тыдня зноў пацяплее да +32. А сярэдняя тэмпература паветра ў першую дэкаду чэрвеня прагназуецца на 2—4 градусы вышэй за норму (норма +15...+17°С). Аднак без дажджоў і навальніц не абыдзецца.

Як расказаў начальнік службы гідраметэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага гідраметэацэнтра **Дзмітрый Рабаў,** у сераду 4 чэрвеня на большай частцы Беларусі пройдуць кароткачасовыя дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература ноччу +10...+16; днём +21...+28, у заходніх раёнах — +18...+20.

У чацвер 5 чэрвеня на большай частцы тэрыторыі кароткачасовыя дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература ноччу +10...+16, днём +21...+28.

Пачынаючы з пятніцы з ростам атмасфернага ціску дажджоў стане менш, і тэмпература паветра яшчэ крыху павысіцца. На выхадных чакаюцца месцамі кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература ноччу +12..+18, днём +24...+29, па ўсходзе да +30...+32.

АФІЦЫЙНА

Кабала?

На сайце Міністэрства эканамічнага развіцця Расійскай Федэрацыі з'явіўся тэкст Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе, які на мінулым тыдні ў Астане падпісалі кіраўнікі Расіі, Беларусі і Казахстана.

З тэкста дакумента вынікае, што з Еўразійскага эканамічнага саюза Беларусь могуць... ніколі не выпусціць, нават калі зменіцца ўлада і наша краіна перагледзіць свае знешнепалітычныя і знешнеэканамічныя прыярытэты. Згодна з артыкулам 13 дакумента, "рашэнні Вышэйшага савета, звязаныя са спыненнем членства дзяржавы-члена ў Саюзе", прымаюцца па прынцыпе "кансэнсус мінус голас дзяржавы, што паведаміла пра свой намер спыніць членства ў Саюзе". Гэта значыць, што калі Расія і Казахстан нас не адпусцяць, то з ЕўрАзЭС мы выйсці не зможам.

Наколькі гэта адпавядае беларускай Канстытуцыі, напэўна, павінен вырашыць Канстытуцыйны суд. Тым больш што ў галоўным дакуменце нашай краіны зафіксавана, што *"Рэспубліка Беларусь самастойна ажыццяўляе сваю ўнутраную і знешнюю палітыку".*

КАМАНДЗІРОЎКА

«Немагчыма вазіць паветра ў мяхах...»

Кіраўнікі нават стратных прадпрыемстваў на Салігоршчыне атрымліваюць нечуваныя зарплаты, у той час як іх падначаленыя вымушаны ледзь зводзіць канцы з канцамі.

Пра высокія даходы дырэктарскага корпусу і кіраўнікоў бюджэтных устаноў Салігорска і Старобіна стала вядома падчас мінулай кампаніі па выбарах дэпутатаў мясцовых Саветаў. Тут, як кажуць, хочаш не хочаш, а прыйшлося спадарам начальнікам (а пераважна яны цэлілі ў дэпутацкія крэслы) «засвяціць» перад выбаршчыкамі ўзровень сваіх даходаў.

У лютым бягучага года «Народная Воля» знаёміла чытачоў з гэтымі лічбамі, якія, безумоўна, уражвалі, бо месячны заробак некаторых начальнікаў-багацеяў, як высветлілася, складаў не адну тысячу долараў... І вось зараз карэспандэнт «Народнай Волі» адправіўся на тыя самыя прадпрыемствы, каб даведацца: а колькі ж там атрымліваюць простыя супрацоўнікі? І ці задаволены яны ўзроўнем сваіх заробкаў?


```
~___________________________________сч.96008440 в 63300:
                                 апрель  2014г. ТАБ-  2896:
: ОАО "Солигорскторг"            ЦЕХ-031  К-04  Д-01     :
: МОЛОЧКО НАТАЛЬЯ НИКОЛАЕВНА                Разряд        :
: Стр.св-во N 4021081B037PB9 продавец 5 раз
_____________________________________________________________
B/O:           : ЧАСЫ :ДНИ :  СУММА : B/У:          : СУММА :
_____________________________________________________________
                                                      900000
 2 ПОВРЕМЕННАЯ      166.0   21   1866047 800 АВАНС    159077
 7 ПРЕМ. ПОВРЕМЕН.   7.0%         118748 802 ПОДОХОДНЫЙ  21356
 35 СОВМЕЩЕНИЕ                     60920 822 ПРОФВЗНОСЫ   21356
 550 ПРАЗДНИЧНЫЕ      8.0          89930 862 ПЕНСИОННЫЙ
 798 ОСТАТОК ПР МЕС                    5                 1101789.00
 НАЧИСЛЕНО:                   2135650.00 УДЕРЖАНО:
 К ВЫПЛАТЕ:(РУБ)              1033861.00
 НА КАССУ :(РУБ)              1033860.00

                                 8521589
 Совокупный годовой доход :      2135645 Льгота на работника:  630000
 Облагаемый доход за месяц:      2135645 Льгота на детей     :  180000
 Сумма для 1% в ФСЗ       :       100000 Превыш.мат.пом.     :       0
 Сумма мат.пом. с нач.года:
```

Дырэктар пабяднеў

Старобін — пасёлак гарадскога тыпу ў 12 кіламетрах ад Салігорска з насельніцтвам каля 8 тысяч чалавек. Гэты населены пункт вядомы ў першую чаргу тым, што тут нарадзілася бліскучая беларуская актрыса, колішняя зорка Купалаўскага тэатра Галіна Кліменцьеўна Макарава. Пра яе ведаюць і помняць многія....

А вось пра вытворчыя поспехі мясцовага горадастваральнага прадпрыемства, якім з'яўляецца Салігорскі торфабрыкетны завод, не чуваць. Хаця прадпрыемства лічыцца адным з буйнейшых у сваёй галіне не толькі ў Беларусі, але і ў Еўропе.

Нагадаем, што падчас выбарчай кампаніі дырэктар торфабрыкетнага завода **Віктар Анікеенка** падаў у выбарчую камісію наступныя звесткі пра сваё фінансавае становішча: гадавы даход за папярэдні год быў **313 мільёнаў 957 тысяч 835 рублёў.** Гэта значыць, што ў сярэднім на месяц прыйшлося больш за 26 мільёнаў рублёў, ці амаль 3 тысячы долараў (!!!). Аляксандр Лукашэнка яшчэ нядаўна прызнаваўся, што меней зарабляе...

Сустрэцца са спадаром Анікеенкам давялося на ганку прадпрыемства.

— Я зараз вельмі заняты, ад'язджаю у райвыканкам, — паведаміў ён.

— Хацелася б пагаварыць з вашымі рабочымі, распытаць пра жыццё...

— Не будзем адрываць рабочых ад працы, на ўсе неабходныя пытанні вам адкажа хто-небудзь з нашых эканамістаў, — адказаў дырэктар.

Вядучы эканаміст прадпрыемства **Альбіна Мільхавец** паведаміла наступнае:

— *Зараз вы знаходзіцеся на галаўным прадпрыемстве. Салігорскі торфабрыкетны завод мае яшчэ два філіялы — у Віцебску і ў Слуцку. Мы займаемся вытворчасцю тарфяных брыкетаў. На сённяшні дзень на прадпрыемстве (разам з філіяламі) працуе прыкладна 550 чалавек. З іх 390 — рабочыя. Не буду ўтойваць, што апошнім часам на прадпрыемстве знізіўся аб'ём выпуску прадукцыі. За 2013 год прадпрыемства выпусціла 168 тысяч тон тарфяных брыкетаў, у той час як раней аб'ёмы вытворчасці складалі 276 тысяч тон прадукцыі ў год. Скарачэнне звязана з праблемамі збыту. Раней каля 80 працэнтаў ішло на экспарт — у асноўным у Швецыю. Але з мінулага года скандынавы адмовіліся ад нашага паліва.*

Альбіна Мільхавец таксама расказала, што завод пастаўляе торфабрыкет у 30 раёнаў Беларусі, але гэтыя аб'ёмы нязначныя, бо многія прадпрыемствы аддаюць перавагу газу, а не торфу.

— *Ці вось яшчэ прыклад*, — працягвае вядучы эканаміст, — *у гэтым годзе мы заключылі дамову на пастаўку 30 тысяч тон прадукцыі Касцюковіцкаму цэментнаму заводу, але і яны нешта не вельмі хочуць браць наш торф... Чамусьці ім выгадна працаваць на вугалі....*

Што тычыцца заробкаў на заводзе, то лічбы наступныя: за 2012 год сярэдні заробак на прадпрыемстве складаў 4 мільёны 95 тысяч рублёў, у мінулым годзе гэтая лічба была 4.925.000. Сёлета (за чатыры месяцы) сярэдні заробак склаў 5.296.000 рублёў. Калі гаварыць асобна пра рабочых, то за першы квартал бягучага года іх заробак быў 4.695.000 рублёў. Сярэдні заробак спецыялістаў прадпрыемства (напрыклад, эканамістаў) за тры месяцы бягучага года — 5 мільёнаў 650 тысяч, а ў кіраўніцтва прадпрыемства — 8 мільёнаў 302 тысячы.

Што тычыцца заробку дырэктара Віктара Анікеенкі, то, як патлумачыла Альбіна Мільхавец, ён у мінулым годзе атрымліваў у сярэднім **23 мільёны рублёў** у месяц.

— *Але такі высокі заробак склаўся таму, што за добрую працу дырэктар атрымаў асабісты бонус памерам прыкладна 100 мільёнаў рублёў*, — паведаміла спецыяліст. — *Сёлета ягоны заробак ніжэйшы — за першы квартал бягучага года ён склаў 18,5 мільёна рублёў у месяц.*

Звярніце ўвагу на такую дэталь: у эканамічнай службе мне выклалі ўсе лічбы, як кажуць, у сярэднім. Я так і не змог даведацца, колькі рабочых маюць заробак у межах 3—3,5 мільёна рублёў. А такімі грашыма ўжо ніяк не пахвалішся. Калі дырэктар атрымлівае ў месяц 18,5 мільёна рублёў, то рабочы, мяркуецца, павінен мець хаця б трэцюю частку ад гэтай суммы.

Як ні дзіўна, але галоўны эканаміст лічыць, што ўсё нармальна: дырэктар зарабляе за адзін месяц столькі, колькі іншы рабочы — за чатыры. Пры гэтым прадпрыемства поспехаў не дэманструе, а кантракты, перспектывы, новыя рынкі і гэтак далей — гэта клопат не рабочага, а кіраўніка. Але не скажаш, што апошні надрывае пуп.

Аднак з прадпрыемства, заўважым, ніхто не бяжыць. Бегчы ў Старобіне, шчыра кажучы, проста няма куды.

«З кожным днём усё горш і горш...»

Яшчэ адзін дырэктар-дэпутат — **Міхаіл Казушчык** — узначальвае Салігорскую аўтабазу, якая месціцца тут жа, у Старобіне. Пажадаўшы стаць абаронцам інтарэсаў людзей, ён задэклараваў свой гадавы даход у памеры **343 мільёны рублёў.** Гэта азначае, што ў сярэднім за месяц ягоны даход складаў **28,5 мільёна рублёў.**

Але тое, што і на гэтым прадпрыемстве ёсць праблемы, можна зразумець, ледзь пераступіўшы парог прахадной. Аўтабаза, як няцяжка зразумець, зарабляе перавозкай грузаў, а значыць, машыны павінны не стаяць на прыколе, а ездзіць. Асабліва падчас рабочага дня. Аднак карціна, якую давялося ўбачыць, збянтэжыла — на заасфальтаванай адкрытай пляцоўцы стаяла з паўтара дзясятка МАЗаў і КАМАЗаў...

Як удалося высветліць, аўтапарк прадпрыемства налічвае 107 машын. Ёсць тут 20- і 10-тонныя МАЗы, пескавозы, бартавыя машыны. Ніводнай машыны заходнееўрапейскай вытворчасці няма — усе беларускія альбо расійскія. Некаторыя машыны знаходзяцца на прадпрыемстве яшчэ з савецкіх часоў, але ёсць і МАЗы, якія пакінулі заводскі канвеер у гэтым стагоддзі.

Маю выснову пра тое, што, калі машыны стаяць, значыць, заказаў аўтабаза мае не так шмат, як хацелася б, у асабістай размове пацвердзіў і дырэктар прадпрыемства.

— *Сітуацыя не самая лепшая*, — адразу прызнаўся Міхаіл Казушчык. — *У параўнанні з трыма мінулымі гадамі, калі сярэдні заробак на прадпрыемстве быў каля 8 мільёнаў, зараз ганарыцца няма чым. Працуем не на поўную моц, частка транспарту прастойвае... Наш асноўны заказчык — салігорскі будтрэст №3, на сённяшні дзень аб'ёмы будаўніцтва ўпалі, адпаведна, і заказаў не так шмат, як хацелася б... Не будзеш жа вазіць паветра ў мяхах, гэта проста немагчыма. З новага года мы шукаем новага буйнога заказчыка, але гэта справа няпростая... Знайшоўся заказчык у Магілёўскай вобласці, туды адпраўлена 15 нашых машын...*

Дырэктар прызнаецца, што яшчэ адной праблемай для прадпрыемства з'яўляецца канкурэнцыя:

— *Нас выбіла з каляіны тое, што за апошнія 2—3 гады на льготных умовах у краіну было ўвезена шмат замежных машын, больш эканамічных і больш магутных... Вельмі шмат прыватных кампаній-канкурэнтаў, яны і выштурхнулі нас з рынку.*

У доказ сваіх слоў кіраўнік салігорскай аўтабазы паказаў дакументы, якія тычыліся ўдзелу прадпрыемства ў тэндары на перавозку. Заказчыкам выступаў Салігорскі завод жалезабетонных канструкцый. Удзел у тэндары бралі 15 арганізацый, адзінай дзяржаўнай якраз і была салігорская аўтабаза. Але... тэндар прайграла.

Ці адбіліся такія правалы на заробках дырэктара, сказаць не магу. Міхаіл Казушчык не захацеў агучыць канкрэтныя лічбы. Але ж сярэднямесячны мінулагодні даход кіраўніка ўражвае — 28,5 мільёна рублёў.

А агульная статыстыка па прадпрыемстве такая. Зараз на салігорскай аўтабазе працуе 175 чалавек. З іх 110 — гэта непасрэдна вадзіцелі. Сярэдні заробак за чатыры месяцы гэтага года ў іх склаў 5,5 мільёна, у рамонтных рабочых атрымліваецца каля 3 мільёнаў у месяц... Ці можна назваць справядлівай аплату працы вадзіцеляў, слесараў і кіраўніцтва аўтабазы? Мабыць, не. Есці аднолькава хочуць як дзеці начальства, так і дзеці простых рабочых.

— *З кожным днём сітуацыя ўсё горш і горш*, — гаворыць вадзіцель аўтабазы Віктар Ермаковіч (на фота). — *Працую тут з 1979 года, але такога заняпаду не помню... Гады два, тры таму ўсё было добра, гараж быў пусты, мы працавалі нават па выхадных днях... Раней былі заказы і ў Мінск, і ў Салігорск, і ў Мікашэвічы... На нашым прадпрыемстве афіцыйна скарочаны працоўны тыдзень не ўводзіўся, аднак бывае, што прыходзім сюды, але працы няма... Вось і сёння* (размова адбывалася ў пятніцу, 23 мая. — **Аўт.**) *я пастаўлю машыну на мойку, і ўсё — лічы, вольны. Плаціць у сувязі з гэтымі праблемамі сталі менш — атрымліваю зараз прыкладна пяць мільёнаў, у мінулыя гады было восем... Канешне, хочацца зарабляць болей. Але што зробіш, калі працы, па сутнасці, няма...*

Узнікае пытанне: калі кіраўнікі аўтабазы не могуць вырашыць праблемныя пытанні, то чаму ў іх такая высокая зарплата? Каму яны больш служаць — калектыву ці ўладзе? І чаму тая ж улада не сбалансуе па справядлівасці заробкі начальнікаў і рабочых? За што ўлада «падкормлівае» кіраўнікоў?

Аптымізацыя без аптымізму

Салігорск — гэта ў першую чаргу «Беларуськалій». Прадпрыемства корміць не толькі горад, але і краіну. Заробкі тут, у параўнанні з іншымі прадпрыемствамі і арганізацыяміі Салігорска, больш унушальныя. Нездарма ў дзень зарплаты на «каліі», як называюць прадпрыемства мясцовыя жыхары, Салігорск ператвараецца ў горад-кірмаш: садавіну, гародніну, мяса і іншыя тавары прывозяць сюды з усяго наваколля. Гандляры ведаюць: прыбытак абавязкова будзе. Але як жывуць, колькі атрымліваюць і як выжываюць тыя, хто не працуе на калійным гіганце?

...Адным з першых, каго давялося сустрэць у горадзе беларускіх шахцёраў раніцай буднага дня, быў мясцовы сантэхнік **Іван Пракапчук** (на фота).

Высветлілася, што ўся камунальная гаспадарка горада падпарадкоўваецца прадпрыемству ЖКГ «Комплекс», і, як удалося даведацца ў суразмоўцы, менавіта на гэтым прадпрыемстве зусім нядаўна адбыліся вялікія скарачэнні.

Галоўнае камунальнае прадпрыемства Салігорска — стратнае, як і ўсе аналагічныя прадпрыемствы па краіне. Частка сродкаў на яго дзейнасць выдаткоўваецца з раённага бюджэту. Доўгі час у горадзе цыркулявалі чуткі аб тым, што ЖКГ «Комплекс» адыдзе пад крыло «Беларуськалія» і скарачэння людзей удасца пазбегнуць. Аднак «гігант» адмовіўся цягнуць на сабе ЖКГ, і людзей пакінулі без працы. Прычым усё было абстаўлена так, быццам рабілася гэта ў мэтах аптымізацыі дзейнасці камунальнай галіны. Было вырашана скараціць ажно 467 чалавек: 410 рабочых і 57 інжынерна-тэхнічных работнікаў. Можна падумаць, што менавіта сантэхнікі і электрыкі самыя непатрэбныя людзі у ЖКГ, ды яшчэ тыя, у каго заробкі найбольшыя...

— *Людзей скарацілі — каго на пенсію адправілі, каго проста звольнілі, і працы, зразумела, прыбавілася,* — гаворыць Іван Пракапчук. — *Раскажу на асабістым прыкладзе: я працую сантэхнікам у ЖЭС №4 восем гадоў. Раней абслугоўваў чатыры дамы па вуліцы Багамолава, атрымліваў каля 4 мільёнаў у месяц. Пасля «аптымізацыі» мне дадалі яшчэ два дамы, а заробак застаўся на тым самым узроўні, хаця, здавалася б, яго павінны былі б падняць... Ці задаволены я гэтым? Адказ вядомы. На жыццё, праўда, калі не шыкаваць, хапае. Да таго ж я не ведаю, колькі атрымлівае начальства. Так што няма з чым параўноўваць...*

Дарэчы, прыкладна столькі ж, колькі сантэхнікі, атрымліваюць у Салігорску электрыкі ЖКГ «Комплекс». У дворнікаў заробкі меншыя — 2—2,5 мільёна ў месяц.

І цяпер, ведаючы лічбы, можна параўнаць.

Намесніца дырэктара па ідэалагічнай працы той жа ЖКГ «Комплекс» **Валянціна Пратасеня,** якая стала дэпутатам райсавета, на момант паходу за дэпутацкім мандатам мела гадавы даход 105 мільёнаў рублёў, альбо 8,8 мільёна рублёў у месяц. Такая разбежка ў даходах яскрава сведчыць: для сённяшняй улады правільна закручаныя ідэалагічныя гайкі — справа значна больш важная, чым правільна закручаныя гайкі сантэхнічныя.

І апошняе, што тычыцца камунальнай «аптымізацыі» ў Салігорску. Скараціўшы людзей, прадпрыемства эканоміць для бюджэту ажно 6,2 мільярда рублёў. Такую лічбу назваў дырэктар ЖКГ «Комплекс» **Анатоль Нядвецкі.** Цяжка сказаць, куды будуць накіраваны гэтыя грошы, аднак дакладна не на рамонт пад'ездаў на той жа вуліцы Багамолава. Зайшоўшы ў адзін з такіх пад'ездаў, я ўбачыў наступную карціну: сцены падрапаны, падлога брудная, на адной са сцен месціцца недвухсэнсоўны зварот да аматараў справіць «малую патрэбу»... Значыць, прэцэдэнты здараліся... Такая вось «аптымізацыя»...

«Хочаш — жыві за гэтую зарплату, хочаш — памірай»

Звярнулі на сябе ўвагу даходы яшчэ адной прадстаўніцы «ідэалагічнага цэха» — намесніцы генеральнага дырэктара па ідэалагічнай працы ААТ «Купалінка» **Ілоны Гражынскай.** Яна таксама абіралася ў мясцовыя дэпутаты і падчас выбарчай кампаніі ўказала суму свайго даходу ў памеры **119 мільёнаў 566 тысяч 210 рублёў, ці ў сярэднім 9,9 мільёна рублёў у месяц.**

Менавіта Ілона Гражынская і сустрэла мяне на прахадной прадпрыемства.

— *З супрацоўнікамі размаўляць вы не будзеце,* — адразу адрэзала ідэолаг. — *Не варта адрываць іх ад працы. Да таго ж у рэкламе наша прадпрыемства зараз патрэбы не мае. Калі хочаце, прыязджайце праз тыдзень-другі, якраз новы дырэктар увойдзе ў курс працы, з ёй і паразмаўляеце.*

Чакаць дырэктарскага запрашэння мне не выпадала, як і афіцыйнага дазволу на размовы з людзьмі. Таму на прахадную «Купалінкі» я вярнуўся пасля заканчэння змены і змог пагутарыць са швачкамі. Адна з іх, праўда, на ўмовах ананімнасці, распавяла:

— *Працаваць на «Купалінцы» лічыцца больш чым нармалёвым, асабліва для швачак, бо заробкі ў гарадскіх дзяржаўных атэлье меншыя, чым тут... А на «Купалінцы» амаль індывідуальны падыход да швачак, усё залежыць ад прафесійнага разраду, колькасці і якасці выкананай работы. Заробкі вагаюцца ад 3 да 7 мільёнаў... Ці задавальняе гэта людзей? Каго не задавальняе, той сыходзіць. Дарэчы, вакансіі швачак трэцяга і чацвёртага разрадаў ёсць амаль заўсёды.*

«Сытай» галіной ва ўсе часы лічыўся гандаль. Гэтую выснову можна лёгка пацвердзіць, ведаючы пра даходы дырэктара ААТ «Салігорскгандаль» **Валерыя Васілевіча,** які таксама стаў дэпутатам мясцовага раённага Савета. Ён задэклараваў больш за 203 мільёны рублёў гадавога даходу, або амаль 17 мільёнаў у месяц.

Але цяжка сказаць, як Валерый Міхайлавіч глядзеў бы ў вочы звычайнай салігорскай гандлярцы **Наталлі Малочка,** калі б яны сустрэліся на вуліцы, бо заробак жанчыны ў красавіку 2014-га склаў... 1 мільён 900 тысяч рублёў, амаль у 10 разоў менш, чым у дырэктара прадпрыемства (прычым улічвайце, што годам раней і курс долара быў іншым).

— *Я працую гандляркай у мясцовым «Дзіцячым міры»,* — расказвае Наталля. — Магазін уваходзіць у структуру «Салігорскгандлю». Маю пяты разрад (другі па класнасці. — **Аўт.**). *За красавік бягучага года, адпрацаваўшы 21 дзень, я атрымала на рукі 1 мільён 900 тысяч рублёў. Амаль палова з гэтых грошай быў аванс, астатняе — зарплата. Увогуле, заробак гандляра залежыць ад колькасці прададзенага тавару. Раней яшчэ плацілі грошы за выслугу гадоў, але зараз дадатковыя налічэнні (гэта ў нас называецца «прэмія») знялі. Апошні раз я атрымлівала прэмію ў мінулым месяцы — 7 працэнтаў ад заробку. Гэта было 100 тысяч рублёў. Ці задаволена я сваім фінансавым становішчам? Вельмі «задаволена», асабліва ўлічыўшы, што маю маленькую дачку на руках. Што гэта за заробак такі: хочаш — жыві за гэтую зарплату, хочаш — памірай?! Добра, што ў нашай сям'і ёсць яшчэ грошы мужа, то неяк спраўляемся. А калі б адна жыла?.. Гандляры ў Салігорску шукаюць лепшай долі на прыватных прадпрыемствах, у розных гіпер- і супермаркетах. Там заробкі хоць крыху, але вышэй.*

У якасці рэмаркі да аповеду Наталлі Малочка хацелася б заўважыць: ніхто не гаворыць аб тым, што заробак дырэктара ААТ «Салігорскгандаль» павінен быць такім жа, як у гандляркі магазіна, але ж розніца ў месячным даходзе амаль у 10 разоў?! Неяк зусім несправядлівым такое падаецца. Хіба не так?

Рэцэпт: усе павінны працаваць

Бадай, адзіны з начальнікаў-дэпутатаў, хто паспрабаваў патлумачыць, адкуль у кіраўнікоў бяруцца такія ўнушальныя заробкі, стаў галоўны ўрач Цэнтральнай раённай бальніцы Салігорска **Аляксандр Лапуста,** чый гадавы заробак склаў 170 мільёнаў 75 тысяч 565 беларускіх рублёў, альбо прыкладна 14 мільёнаў у месяц.

— *Гэты даход абсалютна рэальны,* — гаворыць Аляксандр Антонавіч. — *Адкуль узялася такая сума? Па-першае, у мяне вышэйшая ўрачэбная катэгорыя. Па-другое, я — практыкуючы ўрач. Па-трэцяе, атрымліваю грошы за начныя дзяжурствы. Па-чацвёртае, я галоўны ўрач бальніцы.*

Галоўны ўрач з асцярогай паставіўся да просьбы дазволіць пагутарыць з персаналам клінікі:

— *За свой калектыў я адкажу вам сам... Кадравая сітуацыя ў бальніцы на сённяшні дзень стабільная. Тут працуе больш за тры тысячы чалавек... Вакансіі?.. Вакансіі ёсць заўжды і паўсюдна. На сённяшні дзень бальніца недаўкамплектавана дактарамі-гінеколагамі (не хапае 4 чалавек), патрабуецца па тры ўрачы-рэаніматолагі ў дарослае і дзіцячае аддзяленні, два дактары агульнай практыкі, адкрыты вакансіі для ўрачоў-педыятраў... Ну і самая балючая праблема — гэта недахоп супрацоўнікаў так званага малодшага медыцынскага персаналу — нянечак і санітарак. Заробак у гэтай катэгорыі супрацоўнікаў 2,5 мільёна рублёў у месяц... Але ж можна атрымліваць і 5, калі працаваць на дзве стаўкі. Толькі вось ніхто гэтыя дзве стаўкі не бярэ* (а ці магчыма фізічна пацягнуць такую нагрузку? — **Аўт.**). *Што тычыцца медыцынскіх сясцёр, то іх заробкі таксама розныя: апераныйныя і рэанімацыйныя медсёстры атрымліваюць 5—6 мільёнаў, тыя, хто працуе ў аддзяленнях, — 2,5—3 мільёны. Але ж вы зразумейце, што пры жаданні можна сумяшчаць стаўку, ды і, атрымаўшы катэгорыю, чалавек атрымлівае больш. Што тычыцца дактароў, то заробкі ў людзей таксама розныя: ад 6—7 мільёнаў і вышэй... Тут няма ніякай фінансавай катастрофы і дэфіцыту кадраў. Калі б людзей не задавальняў заробак, яны шукалі б іншую працу. А хто хоча зарабляць — той працуе.*

Мяркую, гэтыя радкі прачытаюць і пракаментуюць многія шараговыя работнікі Цэнтральнай раённай бальніцы. Я толькі скажу: на прыкладзе заробкаў начальнікаў і іх падначаленых яскрава бачна несправядлівасць у аплаце працы. Чаму нават на стратных прадпрыемствах начальнікі атрымліваюць у разы больш за іншых супрацоўнікаў?

Я так разумею: сапраўды мае права на высокую зарплату той кіраўнік, які зрабіў сваё прадпрыемства заможным. Гэта значыць, што і дырэктар на ім добра атрымлівае, і рабочы. А калі дырэктар прэтэндуе на шалёныя лічбы ў зарплатнай ведамасці і пры гэтым заклікае падначаленых зацягнуць паясы, бо сітуацыя складаная, — гэта несправядліва і несумленна. Бо ўсе — ад начальніка да сантэхніка — ходзяць у адны і тыя ж крамы і цырульні, аплачваюць камунальныя плацяжы па адных і тых жа тарыфах. Усе хочуць жыць добра...

Віталь ГАРБУЗАЎ.
Салігорскі раён.

ПЕЧАЛЬНО

Минус миллиард

Валютная выручка Беларуси в январе—апреле 2014 года сократилась более чем на миллиард долларов по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. Такие данные обнародовал Национальный банк.

Основной причиной сокращения валютной выручки стало снижение поступлений от экспорта товаров. Так, в январе—апреле этого года валютные поступления Беларуси от экспорта товаров составили 11,2 млрд долларов и снизились на 1 млрд 59,1 млн долларов по сравнению с аналогичным периодом прошлого.

Как отмечают экономисты, снижение валютных поступлений ведет к сокращению предложения иностранной валюты на внутреннем рынке, что в свою очередь оказывает дополнительное давление на курс белорусского рубля. Ситуация тревожная, особенно если вспомнить, что в нынешнем году предприятия и население выступают чистыми покупателями иностранной валюты на внутреннем рынке — то есть покупка иностранной валюты превышает объем предложения.

ДА ЎВАГІ

Інтэрнэт дапаможа даехаць да Вільнюса

Беларуская чыгунка з 1 чэрвеня ўвяла электронную рэгістрацыю пасажыраў на ўсе цягнікі па маршруце Мінск—Вільнюс.

Цяпер паслуга электроннай рэгістрацыі, якая дазваляе не афармляць аплачаныя праз інтэрнэт квіткі ў касе, даступная пры куплі квіткоў на цягнікі міжрэгіянальных ліній і рэгіянальных ліній бізнес-класа, якія курсіруюць у межах Беларусі. Таксама гэта датычыцца ўсіх цягнікоў на кірунку Беларусь—Расія без транзіту па тэрыторыі іншых дзяржаў і цягніка Мінск—Рыга.

З літоўскімі чыгуначнікамі прапрацаваны варыянт зручных перасадачных зносін з Мінска ў Клайпеду праз Вільнюс.

Так, пасажырам прапануецца ўзгодненая перасадка з цягніка №805 Мінск—Вільнюс на цягнік №781 Вільнюс—Клайпеда, на якім можна будзе даехаць да курортных зон Балтыйскага мора.

У перыяд павелічэння пасажырапатоку цягнік №805 Мінск—Вільнюс будзе курсіраваць падвойным саставам з шасці вагонаў.

УДАКЛАДНЕННЕ

Зноў уцёк

Паведамленне пра тое, што ў Пскове нарэшце затрыманы беларускі ўцякач-рэкардсмен Сяргей Багдашоў, аказалася заўчасным.

Як высветлілася, Багдашоў, які ў 2009 годзе збег літаральна з будынка Жодзінскага суда, сапраўды аказаўся ў Пскове, але яму зноў удалося ўцячы ад правасуддзя, спусціўшыся з чацвёртага паверха па вяроўцы. Тым не менш у беларускіх і расійскіх праваахоўнікаў ёсць сведчанні, што ён можа заставацца ў гэтым рэгіёне. Таму нядаўна адбылася сустрэча кіраўнікоў пскоўскіх падраздзяленняў крымінальнага вышуку з беларускімі калегамі, на якой абмяркоўваліся праблемы росшуку злачынцаў, у тым ліку аб'яўленага ў міжнародны вышук Сяргея Багдашова.

Пошукі працягваюцца.

Прыкметы:
Сяргею Багдашову на від 30—35 гадоў, рост каля 180 см, сярэдняга целаскладу, валасы цёмныя, каротка стрыжаныя. На шыі сляды ад драпін і гематом. Валодае прыёмамі рукапашнага бою, агрэсіўны, пры затрыманні будзе аказваць супраціўленне. Добра ўваходзіць у кантакт, таварыскі, гаваркі.

ЗДАРЭННІ

Загінулі на рэйках

У Беларусі расце колькасць няшчасных выпадкаў на чыгунцы.

За перыяд з 1 студзеня па 30 мая 2014 года на чыгуначных шляхах пацярпелі 65 (!) чалавек (гэта значна больш за аналагічны перыяд 2013 года — 47). З іх 35 чалавек загінулі (летась — 21).

Як адзначаюць у МУС, каля 40% усіх пацярпелых у выніку няшчасных выпадкаў знаходзіліся ў стане алкагольнага ап'янення.

ТОЧКА ЗРЕНИЯ

УСТОЯТЬ ПЕРЕД БУРЕЙ!

Михаил КАДЫРОВ, член Совета Республики 2-го созыва, профессор, лауреат Государственной премии

Несчастные белорусская экономика и народ

В последнем ежегодном послании А.Г.Лукашенко произнес неожиданные слова: «В обществе должна быть терпимость к разнообразию взглядов, дискуссии и критике... Нам нужна живая страна с разнообразием идей и мнений, с активной позицией всех ее граждан. Только тогда мы выстоим в любую бурю».

Наконец-то! Ну что ж, замечательно. Начнем безбоязненно работать в таком формате.

Вряд ли кого могут воодушевить «успехи» двадцатилетней деятельности Лукашенко, «невероятными усилиями» которого Беларусь превратилась в одно из беднейших государств Европы, в котором успешно идут только процессы деиндустриализации и депопуляции. Современная белорусская экономика почти полностью зависит от дешевых российских энергоносителей и кредитов. Продукция промышленности в больших объемах остается на складах, тогда как внешний долг растет год от года.

Страна переживает демографическое неблагополучие, при этом ее покинуло около миллиона трудоспособного населения. Нет речи и о каком-либо национальном культурном возрождении, выхода на должный уровень белорусского образования, о достижении хотя бы кубинского уровня здравоохранения. В 2013 году в стране родилось 118.463 ребенка, умерло 125.872 человека. В стране в 2013 году число умерших превысило число родившихся на 6,3% (в 2012-м — на 9,2%).

Численность белорусов неуклонно снижается. Если 20 лет назад она составляла 10 млн 243,5 тыс. человек, то на 1 октября 2013 года население республики уменьшилось до 9 млн 465,5 тыс. человек.

У нас материальные блага производят всего 2,5 млн человек, они вынуждены содержать примерно 7 млн остального населения, среди которого больше 2 млн заняты в социальной сфере, около 2,5 млн — это пенсионеры и примерно столько же — учащиеся и молодежь.

На долю госсектора приходится около 70% ВВП, на госпредприятиях трудится две трети экономически активного населения Беларуси. В социально-экономической сфере режим ориентируется на модернизацию (в сущности, консервацию) государственного способа производства, в рамках которого рынок занимает подчиненное положение. В Беларуси формально частный относительно большой бизнес полностью сросся с властью и зависит от ее приказов. Постоянно нарушается базовая аксиома нормальной экономики: рост зарплаты должен следовать за ростом производительности труда. Но за январь—июль 2013 года производительность труда выросла на 2,5%, а реальные располагаемые денежные доходы населения — на 19,8%. Примерно такие же пропорции были в 2012 году. В народе это называется проедание будущего.

Нетрудно догадаться, почему так держатся за государственную экономику, которая и сегодня дает около 70% ВВП. При том что уже давно совершенно ясно: такая модель неэффективна, склады трещат от затоваривания. Но контроль над экономикой, пусть неуклюжей, — это контроль над страной, гарантия удержания власти. Конечно, до тех пор, пока эта экономика еще кое-как скрипит, а Россия подкармливает.

Согласно данным Государственного секретариата Совета безопасности Беларуси, за 9 месяцев 2012 года уровень затрат, связанных с пьянством и алкоголизмом, в 2008 году составил 7,2% от ВВП. А доходы, полученные за счет реализации алкогольной продукции, в том же году составили 1% от ВВП. Таким образом, потери от потребления алкоголя в 7 раз превышают доходы от его реализации.

Последние два десятилетия стали настоящей катастрофой не только для белорусской экономики, но и для населения страны. Эксплуатируя помощь России, сделано все возможное, чтобы заставить людей не думать о будущем и уверить их в том, что государство само обо всем позаботится. И в этом преуспели. К сожалению, белорусы постоянно ждут, что их кто-то спасет, вместо того чтобы самим себя спасать. Люди не верят в свои силы, постоянно спрашивают: «А что я могу?»

В авторитарных режимах оппозиция — всегда самое слабое место. Власть постоянно стремится подрывать оппозиционную деятельность. А контроль над СМИ означает, что любого человека можно «выставить в плохом свете», сделать из него отвратительного персонажа.

В Беларуси самые большие проблемы не с народом, а с элитой. Эта ситуация, как и в целом кадровая по стране, просто трагическая. Честные, искренние, профессиональные люди, как правило, выпадают из системы.

Известный английский историк Арнольд Тойнби оценивал развитие и жизнеспособность обществ по их способности адекватно реагировать на вызовы. Белорусский режим проявляет очень небольшую способность к переменам, демонстрирует нежелание признавать *исчерпанность* нынешней модели развития.

Динамика экономических показателей показывает, что над страной нависла угроза рецессии. Согласно экономической теории, если падение экономики наблюдается два квартала подряд, можно говорить о том, что страна вступила в рецессию. Возможности бюджета для поддержки экономики сокращаются, а времена легких способов привлечения финансирования для реального сектора остались в прошлом. Плачевная ситуация в экономике Беларуси очевидна и для властей, которые хотели бы сохранить видимость благополучия, что уже становится невозможным. Пока длились тучные годы нефтяного офшора за счет России и доходы белорусов уверенно росли, можно было насаждать примитивную идею «чарки-шкварки». Мол, к черту западную дребедень о свободах, правах человека, главное — когда ты, простой человек, «сыт, пьян и нос в табаке».

Время, к сожалению, работает против белорусской экономики. Она давно и окончательно стала придатком российской, в сколько-нибудь самостоятельном виде нежизнеспособна, требует постоянной финансовой подпитки — дешевых энергоносителей и внешних кредитов.

Я считаю, что, спасая свою персональную власть, Лукашенко фактически уничтожил государственный суверенитет и главный механизм его защиты — национальное самосознание. Режим создал такие условия, при которых чужая страна без каких-либо усилий может спокойно поглотить Беларусь и при необходимости расчленить на шесть или более регионов.

Постепенно растет число людей, понимающих, что человек, стоящий во главе государства два десятилетия, не может бесконечно перекладывать вину за многочисленные провалы в социально-экономическом и общественно-политическом развитии страны на других. Отрадно, что за человека, который мог бы успешно конкурировать с Лукашенко, на следующих выборах президента готовы проголосовать 53,2% участников последнего опроса независимых социологов, а за действующего главу государства — 34,5%.

Совершенно правильно говорит В.Некляев: *«Прежде чем кардинально пересмотреть отношения с Россией (и не только с ней), необходимо кардинально изменить отношения внутри страны. Перестать самодурничать, корчить из себя единственного умника, подключить к решениям важнейших проблем гражданское общество — да хотя бы для начала ту же власть, которая (ни правительство, ни парламент) сейчас не имеет никакой власти. Но вместо этого мы опять слышим: в Беларуси все стабильно, все не так, как в Украине, потому что я молодец! Если ты такой умный, почему бедный? Почему в долгах, как в шелках? Почему без чужих денег прожить не можешь? Да и без чужой указки тоже...».*

Уместно здесь вспомнить известное выражение: *«Талантливый человек не попадет в ту ситуацию, из которой посредственный найдет выход».*

О России

Император Александр II то ли всерьез, то ли в шутку сказал: *«Россией управлять несложно, но бесполезно».*

Академик Российской академии наук, нынешний директор (с 1998 года) Института научной информации по общественным наукам (ИНИОН) Юрий Пивоваров говорит так: *«Хорошо здесь (т.е. в России. —* **Авт.***) никогда не будет.... Удержать эти потенциально богатые районы (Сибирь, Дальний Восток) можно только большой численностью населения, очень живой социальной, хозяйственной деятельностью и прочим, и прочим. У меня есть ощущение, что всем этим Россия не может обеспечить Сибирь и Дальний Восток. Она не может обеспечить даже районы до Урала... Говорю это, потому что я русский патриот».*

Академик Ю.Пивоваров продолжает: *«Если уж нельзя удержать территории, то следует извлечь из этой ситуации как можно больше пользы — исторической, экономической, социальной и т.д. Нужно быть реалистами. Пока еще не поздно, пока еще есть покупатели, — попытаться продать все, что еще можно продать. И тому покупателю, кто не съест с потрохами. Главная проблема России, на мой взгляд, это даже не Сахалин, Камчатка, Дальний Восток и т.д. Это «обезлюдивание» страны, сотни заброшенных деревень, население которых всосали Москва, Питер, другие крупные города; это разрушение системы здравоохранения; социальной поддержки населения... Можно еще долго перечислять главные проблемы России».*

Знаменитый режиссер Андрей Кончаловский в цифрах показывает, куда катится Россия. Ежегодно Россия теряет по численности населения целую область, равную Псковской, или крупный город, такой как Краснодар. 30 тысяч россиян ежегодно гибнут от наркотической передозировки (население небольшого городка). В год непосредственно от водки погибают 70.000 человек. В России от 2 до 5 миллионов беспризорников (после Великой Отечественной войны их было 700 тысяч). 80% из 370 тысяч детей, находящихся в детских домах, имеют живых родителей. За последние 10 лет в Сибири исчезло 11.000 деревень и 290 городов. Средняя плотность Сибири и Дальнего Востока — 2 человека на кв. километр, Центральной части России — 46, Китая — 140, Японии — 338 человек на кв.километр. А.Кончаловский пишет: *«И я думаю, неужели должна вымереть половина нации и русские должны «ужаться» до Урала, чтобы народ проснулся (повторяю, народ, а не крохотная группа думающих людей!) и потребовал от власти не приятных успокаивающих новостей и очередных обещаний, а правды, и прежде всего — признания того, как сейчас плохо!..*

Я не вижу страны, которой я хочу гордиться. Я вижу толпы недовольных раздраженных лиц и чужих людей, которые боятся друг друга!

Я хочу гордиться своей Родиной, а мне за нее стыдно!»

Другой, не менее известный режиссер Александр Сокуров с горечью говорит: *«Мне кажется, что некое страшное затмение нашло на многих русских людей. А это означает, что все те проблемы, все те грехи народа, которые были совершены в сталинское время, те страшные репрессии, неразрешенные и непокаянные грехи, все это сейчас всплыло на поверхность и начинается заново».*

Телеведущий Александр Невзоров отмечает: *«Русский рождается, живет и умирает с коренной уверенностью, что государство имеет полное и неотъемлемое право разорить его... и заставить кланяться любому идолу.*

Если бы не эта вбитая в каждую голову «святость власти», то в 1937-м товарищей в кожанках везде встречали бы вилами и огнем дробовиков, а не позорной покорностью».

Политолог Станислав Белковский утверждает: *«Я живу в путинской России довольно долго, как и мы все, и я знаю, что это за страна. Это страна тотальной коррупции, страна государственного хамства, отмывателей денег, страна пренебрежения к человеку».*

Бывший президент Польши Александр Квасьневский говорит: *«Путин не скрывает своих намерений. В своих высказываниях он затрагивал тему «Великой России». На саммите НАТО в Бухаресте в 2008 году он заявил, что Украина является искусственным государством. Также есть статьи российских стратегов, в которых говорится, что границы стран в Советском Союзе были очерчены неправильно и нужно изменить постсоветские границы. Они утверждают, что это вопрос не только Украины, но и Казахстана, некоторых областей Беларуси и части Латвии».*

Белорусы не должны забывать, что в ноябре 1996 года российские власти открыто поддержали, по сути дела, конституционный переворот и установление нынешнего режима в Беларуси. Ставка России не на белорусский народ, а на автократа Лукашенко — это крайняя степень неуважения России к белорусскому народу.

В своей знаменитой речи от 18 марта 2014 года В.Путин сказал: *«Крещением князя Владимира была создана база для единого народа России, Украины и Беларуси».* И неоднократно говорил, что *«великий и единый народ продолжает оставаться разобщенным».* Поэтому его задача состоит в том, чтобы объединить разъединенный народ.

В.Путин выстроил эффективную систему пропаганды и оболванивания населения. Но вот построить эффективное государство у него не получилось. И в этом заключается корень проблемы.

Понимая все это, все же скажу: я не русофоб, я уважаю и даже люблю Россию и россиян, как и подавляющее большинство белорусов. Народ России, как и Беларуси, столько пережил страданий и горя и вместе, и порознь. Мы взращены, в том числе и на великой русской культуре.

Мы искренне всем сердцем желаем процветания России. Мы все за то, чтобы сохранялось и береглось наше совместное достояние — духовное православное единство, уважение и преклонение перед Победой над фашизмом в 1945 году, наши общие трудовые свершения. Но если Россия попытается *«наступить на горло»* национальной гордости и достоинства белорусов, покуситься на территориальную целостность Беларуси, как она это сделала в отношении родной нам Украины, то в Кремле должны знать: «мало вам не покажется». Беларусь не Чечня, не Грузия, не Украина — у нас хватит партизанской сплоченности, мудрости, умения и мужества достойно постоять за себя. Как говорят у вас в России: *«Не будите лихо, пока оно тихо».*

Мы, конечно, благодарны россиянам за ту огромную помощь, которую Беларусь получала от России все последние годы. Но мы просим: дайте нам возможность, помогите в той мере, в которой это для вас приемлемо, создать экономику эффективную при мировых ценах на энергоносители, чтобы не быть для вас обузой. Мы способны на это. Мы умеем быть благодарными.

Время правды, мудрости и действий

Способность к открытому обсуждению любых, даже самых острых проблем — признак силы, и это то, что нынешняя власть должна показать своему народу и миру.

Беларусь накрыла волна равнодушия. Умеющих и смеющих думать открыто и публично осталось очень мало. Их явно недостает. Сегодня мы уже не можем говорить обтекаемыми фразами, пришло время поступать по-евангельски: *«Но да будет слово ваше: да, да; нет, нет; а что сверх этого, то от лукавого»* (Матф. 5:37).

Нравственный долг любого человека — следовать истине и избегать заблуждения, ложь не может быть полезной, наш долг — поиск истины и разоблачение лжи.

Для руководителей государства наступает время выбирать: высшая правда или личная выгода, свобода нашей страны или свобода одного, небольшого количества людей в государстве, готовность слушать свой народ или без конца следовать «советам» и командам из России.

Я уверен, власть Лукашенко большинство белорусов защищать не будет. Потому что эта власть, по сути, не имеет идейной основы. Она лишена национальных символов и духа. Это знают в России. Думаю, понимает это и Лукашенко.

Очень плохо и стыдно, что настоящее и будущее Беларуси до такой степени зависит от одного человека. Это свидетельствует не столько о его силе, сколько о слабости гражданского общества. В сущности, мы все — заложники процессов, происходящих (или буксующих) в сознании правителя.

В нынешней ситуации одного желания Лукашенко, если такое действительно возникает, изменить вектор внешней политики уже недостаточно. Необходима железная воля, мобилизация всех внутренних общественных и политических сил.

Надо всем нам задуматься над предельно тревожными словами Владимира Бородача: *«Я хочу, чтобы было ясно. Пришло время патриотов, преданных стране и народу, а не политическому режиму. Теперь нельзя делать ставку на людей, для которых приказ старшего чином значит больше, чем принципы законности, конституционности и морали. Да, человек, для которого человеческое достоинство и жизнь ничего не значат, исполнит любой приказ. Но не обязательно твой. Эти люди будут ставить на победителя и всегда предадут, на предательстве построена их карьера и сама жизнь. Только Александру Лукашенко и патриотам Беларуси сегодня есть что терять. Первый может потерять власть, а вторые — Родину. Поэтому, если Александр Лукашенко хочет сохранить Беларусь независимым государством, необходимо срочно изменить суть политического режима.*

Патриотизм на государственном уровне практически отсутствует. Вместо патриотизма в чиновничьих кабинетах процветают показуха, слюнтяйство, приспособленчество, подхалимство. Это не бойцы. Людям предлагают быть фанатиками политического режима, а не патриотами своей страны и народа.

Как ни странно, но всем патриотам Беларуси сегодня надо сделать выбор: поддержать Лукашенко и спасти государство Беларусь или поддержать ставленника Москвы со всеми вытекающими последствиями? Другой вопрос, решится ли на этот шаг сам Лукашенко? Выбирает здесь он, но не патриоты. Третьего не дано. Такова ситуация.

Шансы на победу у тех белорусов, которые поставят на Москву, конечно, гораздо выше и составляют около 80%. У тех, кто поставит на Лукашенко (если на это он решится) и на патриотизм, шансы составляют 20%. Они будут, если Москва не поторопится со сменой власти.

Лукашенко без поддержки национально ориентированных сил сопротивляться России не сможет, ибо потеряет власть. Лукашенко может обойтись без патриотов и не рисковать, а сдать нашу страну Москве, но вскоре он сам рискует потерять власть».

Мне бы очень хотелось, чтобы данные предложения В.Бородача были серьезно обсуждены нашим обществом.

Многие не понимают что происходит. Требуется усиление информационной активности, просвещение масс со стороны всех тех, кого волнует судьба страны и кто может привести белорусский народ к положительным переменам.

ПАРАЛЕЛІ

За ваду і свет будзем плаціць па поўнай?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Камуналка — асноўны артыкул выдаткаў літоўцаў

Дар'я і Лешак ШЭРЛОТ жывуць у прэстыжным раёне Вільнюса — Жверынас. Чатырохпакаёвая кватэра (76 кв. метраў) ім засталася ў спадчыну ад бацькоў Дар'і.

— Я думаю, што наш прыклад — нетыповы, — кажа Лешак. — Мы жывём у старым доме, 1969 года пабудовы, які, на жаль, не прайшоў рэнавацыю — капрамонт па-вашаму. Таму зімой за камуналку мы плацім вельмі шмат. Даходзіць амаль да 1000 літаў (400 долараў). Зараз, калі няма ацяплення, плацяжы значна меншыя — 250—300 літаў (100—120 долараў), у залежнасці ад таго, колькі вылілі вады і спалілі святла. Сярэдні заробак у Вільнюсе 1,8—2 тысячы літаў.

Мой стрыечны брат таксама жыве ў старой панэльцы, кватэра не нашмат меншая, чым наша. Два гады таму іх дом уцяплілі і звонку, і ўнутры, замянілі вокны, усю сістэму ацяплення — выкінулі гэтыя жудасныя чыгунныя батарэі, і камунальныя плацяжы ў разы сталі меншыя Узімку ён плаціў за ацяпленне менш за 200 літаў, а наша сям'я — 600—700. Таму сёння жыхары старога жылога фонду патрабуюць ад улад павялічыць выдаткі на рэнавацыю шматкватэрных дамоў. Ёсць дамы, якія арганізоўваюць свае таварыствы, выбіраюць старшыню і адмаўляюцца ад пасрэдніцкіх фірмаў, заключаюць дамовы наўпрост з водаканалам, энергасеткамі і г.д. Гэта таксама робіць меншымі камунальныя выдаткі.

Што тычыцца новых дамоў, то там камунальныя плацяжы невысокія. Новабудоўлі — гэта, як правіла, энергаэфектыўнае жыллё з эканамічным ацяпленнем.

Напэўна, не схлушу, калі скажу, што камуналка застаецца асноўным артыкулам выдаткаў літоўцаў. Калі мы пераходзілі на 100%-ную аплату, былі асцярогі, што людзі проста апынуцца на вуліцы, таму што не змогуць плаціць. Але нічога, жывём, як бачыце. Дзяржава дапамагае беспрацоўным, інвалідам, кампенсуе ім выдаткі на камунальныя паслугі.

Можа, не трэба палохаць беларусаў?

Так на просьбу расказаць пра камунальныя плацяжы адрэагавала мая знаёмая **Марыя РУЦКАЯ**, якая з сям'ёй жыве ў Празе і мае там чатырохпакаёвую кватэру.

— У Чэхіі камуналка сапраўды дарагая, — кажа яна. — Усё залежыць ад спажывання, але растраты ўсё роўна атрымліваюцца вялікія. Напрыклад, мы за сваю чатырохпакаёвую кватэру (каля 100 метраў) з гаражом плацім за ацяпленне, ваду і ўсе камунальныя паслугі цалкам 5555 крон, гэта прыблізна 280 долараў. А яшчэ дадай 1300 крон штомесяц за святло (гэта 65 долараў), інтэрнэт, тэлефон і тэлеканалы 1000 крон (50 долараў) — усё разам атрымліваецца каля 400 долараў. І гэта калі добры курс долара, бо бывае і дрэнны, і тады атрымліваецца ледзь не 500 долараў.

Заробкі ў Чэхіі неблагія, сярэдняя зарплата па краіне 1 тысяча 300 долараў, у Празе паўтары тысячы, можа, нават і болей. Але так плацяць людзі з любымі даходамі, ільгот ні ў кога няма.

Наш прыклад, можа, і нетыповы. Мой заробак значна вышэйшы за сярэдні, і кватэра вялікая.

Самая праблемная сфера

Мінчанін **Аляксандр ВІННІК** даўно жыве і працуе ў Смаленску. У 2006 годзе набыў там трохпакаёвую кватэру плошчай 72,6 квадратных метра. Сёння там прапісаны тры чалавекі — ён, жонка і дачка.

— Парадку ў нас з камуналкай ніколі не было, — кажа ён. — Шматпавярхоўкі тут абслугоўваюць так званыя кіраўнічыя кампаніі. За год у нас іх некалькі змянілася, бо шмат прэтэнзій было да іх работы, здаралася, што нават правільна не маглі налічыць квартплату. Напрыклад, у нашых жыроўках пастаянна выстаўлялі рахунак за капрамонт дома, але мы дэманстратыўна не плацілі. Які капрамонт, калі дом здадзены быў толькі ў 2006 годзе. Ён засяляўся потым яшчэ некалькі гадоў. І што, ужо патрабуе капрамонту?! Ці проста камусьці хочацца на гэтым зарабіць?..

Зараз з намі працуе новая кампанія. У жыроўцы, якую мы атрымалі за красавік, да аплаты выстаўлена 3 тысячы 289 рублёў. Сёння гэта менш за 100 долараў, расійскі рубель падае, 1 долар ужо 34 рублі каштуе. У гэты разлік уваходзіць усё: і вада, і газ, і тэлефон, і электраэнергія. За святло асобна, як у Беларусі, мы не плацім. Узімку плацілі, вядома ж, больш, таму што львіную долю цягнула ацяпленне. Камунальнікі ківалі на газавікоў, што, маўляў, тыя ўтрая даражэй прадаюць народу нетры, якія па Канстытуцыі яму належаць...

Наогул хачу сказаць, што сфера ЖКГ у Расіі самая праблемная. Пасля аховы здароўя, напэўна, больш за ўсё пытанняў у жыхароў Смаленска да камунальнікаў. Толькі і чуеш гісторыі, калі кіруючая кампанія няправільна налічвала жыроўкі. І ёсць выпадкі, калі жыхары дамагаліся, што ім вярталі па некалькі соцень тысяч рублёў пераналічаных плацяжоў.

Марыя ЭЙСМАНТ.

ЗАКОНАПРАЕКТ

Эканомія на… дзецях?

Урад прапануе абмежаваць да 6 гадоў узрост знаходжання дзяцей у дзіцячых садках.

У Беларусі падрыхтаваны законапраект аб папраўках у Бюджэтны кодэкс, якія прадугледжваюць распаўсюджванне дзяржфінансавання на прыватныя ўстановы адукацыі, паведаміў намеснік прэм'ер-міністра **Анатоль Тозік** на сумесным пасяджэнні дзвюх палат беларускага парламента.

У прыватнасці, гэтая ініцыятыва павінна вырашыць праблему недахопу месцаў у дашкольных установах адукацыі, сярод якіх у краіне толькі 10 прыватных, а астатнія — дзяржаўныя.

Ідэя, пагадзіцеся, добрая. Дзяржава будзе дапамагаць прыватнікам, якія ўзялі на сябе адказнасць выхоўваць нашых дзяцей. Але… На пасяджэнні прагучала яшчэ адна прапанова. Тозік выказаўся за тое, каб абмежаваць да 6 гадоў узрост знаходжання дзяцей у дзіцячых садках, калі няма адпаведных медыцынскіх паказанняў. Ён паведаміў, што больш за 30 тыс. дзяцей ва ўзросце ад 6 да 7 гадоў наведваюць дзіцячыя сады па ўсёй краіне, але толькі каля 7 тысяч — паводле медыцынскіх паказанняў. На тых, у каго такіх паказанняў няма, у гэтай узроставай групе дзяржава траціць больш за 300 млрд рублёў у год. Анатоль Тозік не выключыў, што можна стварыць платныя групы для дзяцей гэтага ўзросту.

СКАНДАЛЬНЫ АБ'ЕКТ

Невядома калі…

Тэрмін здачы ў эксплуатацыю гасцініцы «Кемпінскі» ў Мінску невядомы, паведаміў журналістам начальнік упраўлення бытавога і гасцінічнага абслугоўвання насельніцтва Мінгарвыканкама Андрэй Новікаў. «Прагноз — справа няўдзячная», — адзначыў ён.

Чакалася, што гасцініца, будаўніцтва якой пачалося ў 2010 годзе, будзе ўведзена ў эксплуатацыю да чэмпіянату свету па хакеі. Першапачатковы тэрмін заканчэння работ — 31 снежня 2013 года — быў перанесены на 1 мая 2014 года ўказам прэзідэнта №86 ад 21 лютага гэтага года. Заказчыкам будаўніцтва з'яўляецца СТАА «Эліт Эстэйт» (заснавальнікі — беларускі «Трайпл» і маскоўская фірма «Сіці Эстэйт»). Дзеля гасцініцы была знесена першая беларуская электрастанцыя, пабудаваная ў XIX стагоддзі.

Як адзначыў Новікаў, з 42 праектаў гасцініц, якія павінны былі з'явіцца да чэмпіянату свету, «да фінішу» дабраліся 14. Санкцыі за невыкананне тэрмінаў будаўніцтва гатэляў будуць прымяняцца ў адпаведнасці з заключанымі дагаворамі. *«За два з паловай гады восем дагавораў скасавана ў аднабаковым парадку, у тым ліку з судовымі прэцэдэнтамі»,* — паведаміў прадстаўнік Мінгарвыканкама.

ДАРЭЧЫ

Канфіскацыя адразу

На сумесным пасяджэнні абедзвюх палат беларускага парламента **Анатоль Тозік** выступіў яшчэ з адной прапановай: *«Лічу апраўданым і думаю, што гэта будзе станоўча ўспрынята ў грамадстве, калі машына будзе канфіскоўвацца за кіраванне ў нецвярозым выглядзе адразу пасля першага затрымання».* Акрамя таго, на думку віцэ-прэм'ера, такіх людзей трэба пазбаўляць права кіравання транспартам на 10 гадоў.

Таксама Тозік выступае за тое, каб забараніць продаж спіртнога па ўсёй краіне з 21.00 да 10.00, а ў гарадах прадаваць алкаголь не ў агульнай гандлёвай зале, а ў асобных памяшканнях.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
3 ЧЭРВЕНЯ 2014 г.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Хай жонка пракляне, ды ісціна ў віне!

Нямецкія вучоныя высветлілі: той, хто выпівае з калегамі або бізнес-партнёрамі, дабіваецца большых поспехаў.

Вучоны люд зусім не хлусіць
Наконт кілішка, далібог,
Таму што ў іх высновах, мусіць,
Перараканацца кожны мог.
Калі харошага напою
«Дзве кроплі» капнуць на мазгі,
І адчуванне не такое,
І свет увесь зусім другі.
Сплываюць клопаты-турботы,
Няма ні гора, ні бяды,
Табе спяваць ахвота, бо ты
Душой і целам малады!
Размова не пальецца гладка,
Ад здзелкі поспех не такі,
Калі пры гэтым «сухамятка»
Вярэдзіць будзе языкі.
Да ўгоды будзе больш ахвоты,
Размякне самы змрочны хрыч,
Калі ён ведае, што потым
Яго чакае магарыч.
Хай ганьбіць язвеннік цвярозы,
І жонка родная кляне,
Ды толькі мне
Даводзіць розум,
Што ісціна — яна ў віне...
* * *
Магчыма, не зусім удала
Здагадкі выкажу свае:
Чаму наш імідж заняпалы,
Чаму краін-сяброўак мала?
Таму што Бацька наш не п'е...

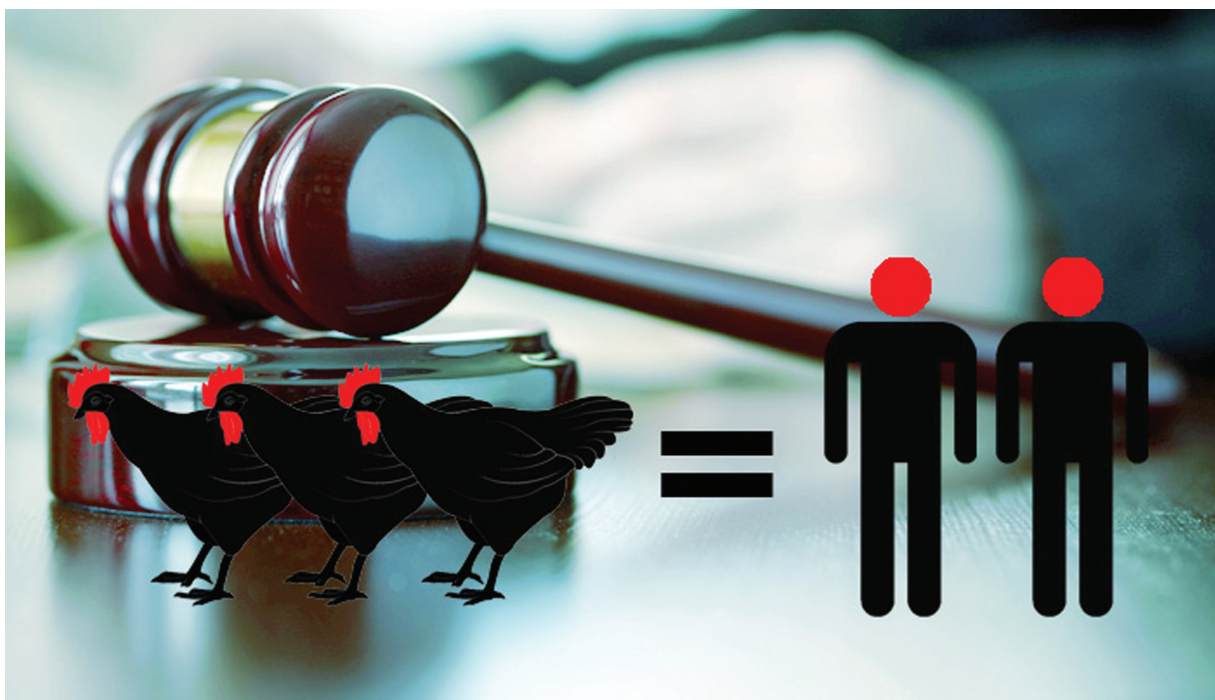
Куды ні плюнь — усюды лунь

Беларускія арнітолагі аб'явілі «птушкай дня» луня лугавога: «нягледзячы на прывабную знешнасць, ён падае голас толькі для характэрных гукаў «піірр, кек-кек-кек», схільны да міграцыі, у яго маленькая зграбная галава, доўгія крылы і хвост».

Дасюль у роднай Беларусі
Ва ўсіх упэўненасць была:
Краіны нашай сімвал — бусел.
Таму й любілі мы бусла.
Ды дзень прыйшоў, як кажуць, чорны
Для ўсіх буслоў.
На іх хоць плюнь.
Бо нам даводзіць люд вучоны,
Што сімвал Беларусі — лунь.
Чаму ж зрабілі выбар гэты,
Міжволі зганьбіўшы буслоў?
Такія ж у луня прыкметы,
Як у тутэйшых жыхароў.
Якая ў беларуса рыска?
Ціхмяны. Так было спрадвек.
Луню таксама гэта блізка,
Адно і ўчуеш — «пір» ды «кек».
Луня галоўка — глянуць люба,
Нібыта ў нашых прыгажунь.
І ў нашых хлопцаў нос — не дзюба,
Як у бусла.
З іх кожны — лунь.
З дзядамі падабенства многа.
У нас яшчэ з часін Літвы
Казалі пра дзядка старога:
— Вунь, паглядзі: як лунь, сівы.
Яшчэ ў луня даўгія крылы.
Сярмяжны беларус штодзень
Працуе так, што рвуцца жылы,
І рукі — ледзь не да калень.
Луні мігруюць чаўнакамі
Туды-сюды — шукаюць рай.
І людзі нашыя вякамі
Імкнуліся ў чужынскі край.
Ён, беларус (то факт вядомы),
Цяпер і тут, і там жыве:
Будуе для паноў харомы
Ці ў Пецярбургу, ці ў Маскве.
Ну, словам, сімвалам найпершым
Патрэбна нам абраць луня,
Праславіць песняю і вершам,
Бо птушка нам ва ўсім раўня!
* * *
Ды я б луня, як сімвал, зблоціў,
Хоць ён не хмыр накшталт савы.
Жывём, як бусел, мы ў балоце,
А лунь усё-ткі — лугавы...

ПРАЦЯГ ТЭМЫ

Змагаемся?!

«Не бойся суда, бойся судей» — пад такім загалоўкам у «Народнай Волі» ад 20 мая 2014 года быў надрукаваны артыкул былога галоўнага бухгалтара Смалявіцкай бройлернай птушкафабрыкі Марыі Шаплавай. Да таго ж артыкула прыкладзена яе грунтоўна выкладзеная наглядная скарга, накіраваная старшыні Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь В.А.Сукалу, а таксама яго нематываваны, без адпаведных спасылак на дзейнае заканадаўства Рэспублікі Беларусь адказ №04-06/327 ад 19.12.2013 года.

Абсалютна зразумелы высакародны ўчынак гэтай неардынарнай жанчыны, якая лічыць, што праўда, расказаная людзям, будзе садзейнічаць недапушчальнасці падобнай несправядлівасці ў адносінах да іншых грамадзян краіны.

Па ўсім відаць, што спадарыня М. Шаплава на пачатку свайго змагання не ведала аб сутнасці праваахоўна-судовай сістэмы Рэспублікі Беларусь, якая вельмі часта абараняе наймальніка ад «неабгрунтаваных» патрабаванняў працаўніка. Карупцыйныя адносіны і асабістая зацікаўленасць чыноўнікаў маюць перавагу над заканадаўчымі актамі краіны.

Адкуль галоўнаму бухгалтару Смалявіцкай бройлернай птушкафабрыкі Мырыі Шаплавай на пачатку яе змагання было ведаць, што, калі закрануты інтарэсы карумпіраваных асоб, упісаных у прыватныя ці дзяржаўныя структуры, судовае рашэнне першай інстанцыі часцей за ўсё не будзе на карысць працаўніка, які не мае ніякага дачынення да карупцыйных памкненняў наймальніка. Бо суд у карумпіраваным грамадстве не самастойны, залежны ад мясцовай улады і прызначаны выконваць толькі яе заказы і патрабаванні, а не працаўніка. Як правіла, усе вышэйшыя інстанцыі будуць пацвярджаць рашэнне суда ніжэйшай інстанцыі і, зразумела, спасылацца на яго, быццам бы гэта рашэнне самае правільнае і самае законнае. З пісьма М.Шаплавай бачна, што, куды б яна потым ні звярталася са сваімі пытаннямі, усе інстанцыі спасылаліся на рашэнне раённага суда, апрыёры прызнаючы законным яго незаконнае рашэнне. Ніякія самыя дасканалыя і пераканаўчыя дакументы і сведчанні, выкладзеныя ў скарзе пасля атрымання рашэння суда, на чыноўнікаў праваахоўна-судовай сістэмы ўжо не дзейнічаюць.

У выпадку незаконнага скасавання працоўнай дамовы з М.Шаплавай, учыненага С.Рамчанкам і Ж.Баскіным, звяртанне ў суд першапачатковай інстанцыі абгрунтавана, бо абскардзіць звальненне іншым чынам, без звяртання ў суд, немагчыма. На гэтае дзеянне заканадаўствам прадугледжаны толькі адзін месяц (арт.242 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь) ***«з дня атрымання копіі загаду аб скасаванні працоўнай дамовы, ці з дня выдачы працоўнай кніжкі з запісам аб падставах прыпынення працоўнай дамовы, ці з дня адмовы ў выдачы ці атрыманні пазначаных дакументаў»***. У выпадку пропуску гэтага тэрміну суд можа яго і не аднавіць.

Тое, што М.Шаплава здолела прайсці самастойна ўвесь цярністы шлях беларускага «правасуддзя», хай і з адмоўным вынікам, ужо дазваляе зняць перад ёй капялюш за праяўленыя вытрымку і мужнасць, а таксама выказаць ёй словы сардэчнай падзякі за гэтыя дзеянні. Бо яна ўжо мае ў сваім архіве арыгіналы бясцэнных дакументаў і сведчанняў, колькасць якіх толькі ў дадатку да нагляднай скаргі пазначана 59 аркушамі. А яшчэ заявы, звароты, скаргі, дзе абгрунтавана, улічваючы патрабаванні існуючага заканадаўства Рэспублікі Беларусь, вызначаны парушэнні яе правоў, свабод і законных інтарэсаў, і адказы на іх, якія зарэгістраваны і выкананы на паперы дзяржаўнага ўзору, пад дзяржаўным гербам, з пасадамі, прозвішчамі і асабістымі подпісамі чыноўнікаў, дзе зафіксаваны парушэнні імі законаў краіны, за якія, несумненна, павінна наступіць належная адказнасць.

Трэба мець на ўвазе, што ў будучым па справах, звязаных з фактамі бессаромнага абірання свайго народа, як і злоснага зацягвання спраў без іх вырашэння па сутнасці, тэрміну даўнасці не будзе. Спадзяюся, што калі-небудзь у Беларусі прыйдзе ўлада, якая будзе паслядоўна ажыццяўляць меры па вызваленні сваіх грамадзян ад рабскай, пакорлівай псіхалогіі і ўладабоязі, па выхаванні не рабоў, а сапраўдных гаспадароў, уласнікаў, грамадзян, якія паважаюць сябе.

Арыгіналы дакументаў, што атрыманы падчас змагання за свае правы, свабоды і законныя інтарэсы, як і заявы, скаргі, звароты, трэба надзейна захоўваць, выяўляць супярэчнасці ў адказах з розных інстанцый па адным і тым жа пытанні, а таксама неадпаведнасць выкладзенай у іх інфармацыі дзейнаму заканадаўству Рэспублікі Беларусь. Трэба абагульняць атрыманыя звесткі, што паспрыяе юрыдычнай адукацыі грамадзян.

Параўнанне двух дакументаў — нагляднай скаргі М.В.Шаплавай ад 19.11.2013 г., дзе абгрунтавана і матывавана выкладзены яе прэтэнзіі да судовых рашэнняў, і неабгрунтаванага, без неабходных спасылак на дзейнае заканадаўства Рэспублікі Беларусь адказу на яе старшыні Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь В.А.Сукалы №04-06/327 ад 19.12.2013 г. — дае падставы рабіць высновы аб сутнасці праваахоўна-судовай сістэмы краіны. Такая інфармацыя вельмі патрэбная, бо грунтуецца на афіцыйных і зарэгістраваных матэрыялах. Лепшую магчымасць мець такія матэрыялы цяжка нават уявіць. Таму змагарам за свае правы трэба іх старанна захоўваць, бо яны яшчэ спатрэбяцца.

Мяне не здзівіла сцвярджэнне Марыі Шаплавай, што ў выпадку адмовы старшыні Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь В.А.Сукалы ў задавальненні патрабаванняў яна будзе *«знать, что делать дальше»*. Маю вялікае жаданне даведацца ў спадарыні Марыі, якія захады яна збіраецца ажыццявіць для абароны сваіх парушаных правоў, свабод і законных інтарэсаў. Са свайго досведу такога змагання я прыйшоў да высновы, што ў Рэспубліцы Беларусь яшчэ не вынайдзены спосаб, з дапамогай якога можна прымусіць беларускіх суддзю, пракурора, дзяржаўнага чыноўніка выконваць свае службовыя абавязкі на падставе дзейнага заканадаўства Рэспублікі Беларусь, бо ў краіне ўсталявалася катастрафічнае беззаконне і прававы нігілізм, замешаныя на карупцыі.

Такая ж сітуацыя была ва Украіне, калі карупцыя паралізавала дзейнасць органаў дзяржаўнага кіравання і прывяла да ўзнікнення народнага Майдана. Непазбежнасць калапсу ўлады ў Рэспубліцы Беларусь першым адчуў А.Р.Лукашэнка, тэрмінова абвясціўшы барацьбу з карупцыйным злом на дзяржаўным узроўні.

Я поўнасцю падтрымліваю адчайнае змаганне Марыі Шаплавай за свае правы. У мяне ёсць досвед аналагічнага змагання з дырэктарам ПВУП «Белпажмантаж» В.А.Тарасавым. Змаганне яшчэ не закончылася, але падчас яго мне ўжо прыйшлося прайсці амаль усе магчымыя ступені разгалінаванага чыноўнага апарату. Накіроўваючы абгрунтаваныя звароты ў розныя органы дзяржаўнага кіравання, якія павінны ажыццяўляць на падставе закона абарону парушаных правоў грамадзян, я атрымліваў адказы, дзе пустое славаблудства прыкрывала розную непатрэбную лухту і прыводзіліся вытрымкі з нейкіх заканадаўчых актаў, якія не маюць дачынення да сутнасці звароту.

Дасылаючы свае заявы, скаргі, звароты, уносячы запісы ў Кнігу заўваг і прапаноў, грамадзяне прымушаюць карумпіраваных чыноўнікаў выкладаць увесь свой абсурд на афіцыйных паперах. Усе гэтыя «шэдэўры» бюракратычнай творчасці павінны ўвайсці ў аналы гісторыі краіны, яны будуць распавядаць аб катастрафічным беззаконні, што ўсталявалася ў Рэспубліцы Беларусь. Гэтыя сведчанні спатрэбяцца пазней, калі зменіцца сітуацыя і сабраныя падчас змагання за свае правы, свабоды і законныя інтарэсы матэрыялы будуць вельмі карыснымі і паспрыяюць прыцягненню да адказнасці пэўных службовых асоб.

Калі народ па-сапраўднаму адбудуе сваю дзяржаву, тады службоўцы будуць думаць не аб тым, як выканаць незаконны загад ці парушыць правы і свабоды чалавека, а аб тым, як правесці разгляд той ці іншай скаргі такім чынам, каб ні ў якім разе не парушыць закон, правільна, у поўным аб'ёме і аб'ектыўна разабрацца ў патрабаваннях грамадзяніна, не прыніжаючы тым самым як свае гонар і годнасць, так і чалавека-заяўніка.

Эльяш БАНЕЛЬ, інжынер.
Мінск.

РЕЗОНАНС

Не указывайте другим, как жить и что делать

Здравствуйте, уважаемая редакция газеты «Народная Воля»!

Прочитав омерзительный выпад Анатолия Кучука в ваш адрес, решил высказать свою точку зрения.

Я, видимо, ровесник матери Кучука и хочу сказать: его мать и я с раннего детства были приучены советской властью стоять в очередях по много часов. Мне жаль эту несчастную, преклонного возраста женщину, стоящую в очереди. Но возникают вопросы. Ради чего она два часа стояла в очереди? Ради чего ее дочь и другие родственники привели 80-летнюю мать и сами стояли в очереди, чтобы проголосовать? А за что они голосовали? Очевидно, за то, чтобы разорвать государство Украина и некоторые его куски подарить Путину. Я считаю, что все те, кто стоял в очередях и голосовал за раздел Украины, — вольные или невольные преступники. И они действительно омерзительны для украинского народа и для всех нормальных людей.

Считаю уместным сказать несколько слов о самом «обличителе» редакции. Похоже, Анатолий Кучук возомнил себя то ли Наполеоном, то ли Путиным. Он гордо заявляет, что работает начальником отдела на Тракторном заводе, а его ближайшие родственники в Беларуси, Мариуполе, Луганске, Донецке тоже «не лыком шиты». Тут явно проявляется «советское воспитание». Он сам, его многочисленные родственники и друзья с молоком матери впитали идею «мировой революции» и построения коммунизма на всем земном шаре. Вот только до настоящего времени у них не было возможности осуществить эту «идиотскую» идею, а вот сегодня можно начать воплощение идеи с раздела государства Украина. Для подтверждения важности своей персоны Анатолий Кучук лишний раз напомнил, что «нас все уважают и прислушиваются к нашему мнению». Эка хватил, будто Всевышнего за бороду! У этих людей постоянный зуд указывать другим, как жить и что делать. Обращаю внимание, что эти люди предпочитают управлять другими народами из-за угла. Ну, как Анатолий Кучук: поселился в Беларуси и готов диктовать украинцам, что надо построить федеративное государство из лоскутов.

Я и, наверное, многие читатели газеты «Народная Воля» обратили внимание на обещание Кучука развернуть кампанию против газеты. Не угроза ли это? И не пахнет ли здесь криминалом? То, что Кучук не будет читать «Народную Волю», никто не заметит. Если одной, простите за образность, паршивой овцы не будет в стаде, это даже лучше для всех.

P.S. И последнее. Я бы посоветовал начальнику отдела Тракторного завода Анатолию Кучуку вместо организации голосования родственников на востоке Украины заняться своими непосредственными делами. Возможно, тогда белорусские тракторы будут иметь более высокий спрос на мировом рынке.

Владислав ПРУДНИКОВ.
Оршанский район.

ЛИЧНОЕ МНЕНИЕ

Незаслуженное наказание Татьяны Селих

На протяжении длительного времени в прессе появлялись статьи о преступлениях, якобы совершенных бывшим директором фабрики «Слодыч» **Татьяной Селих.** Я этого человека лично не знаю, но каждый раз после прочтения информации о ходе следственных и судебных разбирательств задумывался о том, какие бесполезные, а порой вредные и абсурдные, на мой взгляд, действия предпринимают органы, которые должны быть образцом законности и рационального использования людских ресурсов. Правоохранительные органы должны, контролируя соблюдение законодательства, поддерживать экономику, то есть предприятия, создающие материальные блага, однако, похоже, они об этом забыли.

Допускаю, что Татьяной Селих при установке нового оборудования для телефонной связи на «Слодыче» были допущены нарушения. Но зададим себе несколько вопросов. Например, имеет ли право руководитель знать, чем на рабочем месте занимаются его подчиненные?

Мне кажется, что это не право, а обязанность любого руководителя. И если руководитель не контролирует своих подчиненных, значит, он не справляется с обязанностями и его надо убирать.

Второй вопрос: имеет ли право подчиненный на рабочем месте заниматься делами не по существу своих должностных обязанностей, а чем ему вздумается? Тратить время, которое оплачено обществом, на личные телефонные разговоры, сплетни и просто на болтовню? Но получается, что такое безобразие еще и законом защищено.

Скажите, чего бояться работнику, который весь рабочий день занят делом?

Да, сегодня многие у нас работают нерационально. И вследствие этого мы имеем низкий жизненный уровень людей. Наше хозяйство перенасыщено чиновниками, различного рода контролерами, работниками силовых структур и прочими трутнями (в том смысле, что сами они ничего не производят). Особенно преуспела в этом столица. В 1984—1985 годах мне пришлось работать директором по производству на Минском дрожжевом комбинате. Численность работающих была 400—500 человек, служащих и ИТР — более 200 человек. Все подсобки, каморки были оборудованы под кабинеты. И это при том, что имелся еще и двухэтажный административный корпус. Плотность управленцев была такова, что в одном из кабинетов площадью 10—12 кв. метров трудились главный бухгалтер, главный экономист, директор по экономике и директор по снабжению и сбыту. За одним столом стояло три стула, то есть одному надо было выполнять работу стоя.

И подобная атмосфера наблюдается во многих учреждениях.

С другой стороны, может ли плодотворно трудиться работник в каком-либо министерстве, ведомстве, если он никогда не работал непосредственно на производстве? А таких большинство, на работу в министерство берут не за особые таланты, а по рекомендации.

А сейчас из дела Татьяны Селих выясняется, что этих бездельников еще и контролировать нельзя. Потому что «тайна личной жизни»... Но, извините, человек пришел на работу. Какая личная жизнь?

Считаю, что в нашем обществе должен быть общедоступный контроль за работой каждого, чей труд нельзя оценить метрами, килограммами, штуками и т.п. Почему-то в магазине можно следить за тем, что я покупаю, в парке можно следить за тем, как я дышу воздухом, на дороге тоже следят, соблюдаю ли я правила дорожного движения, а на рабочем месте (где мне деньги платят) за мной следить нельзя? Абсурд!

По-моему, экс-директор «Слодыча» Татьяна Селих незаслуженно жестоко наказана, потрачены огромные средства на следственное и судебное разбирательство. Возможно, обывателю даже приятно, что на его глазах начальника «избивают» за то, что он действовал в интересах трудового коллектива. Но разве это государственный подход?

Анатолий ТУРОК,
бывший директор Речицкого опытно-промышленного гидролизного завода, депутат Верховного Совета 12-го созыва.

ТАК ДУМАЮ!

Ошибочный выбор

В статье «Снимите розовые очки, Михаил Константинович» («НВ» за 4 апреля) Николай Шкода, старший научный сотрудник и кандидат технических наук, делится своими размышлениями по поводу развития атомной энергетики в Республике Беларусь. Серьезная проблема, и меня она также волнует.

Нельзя строить АЭС в Островецком районе. Это, можно сказать, рядом с Нарочью, жемчужиной Беларуси. Пансионаты, санатории, базы отдыха в летнее время переполнены. Не дай Бог, произойдет малейший сбой на АЭС — они мгновенно опустеют. Население начнет покидать деревни, села и города вокруг АЭС и уезжать подальше от опасного объекта, подальше от беды. «Чернобыльский синдром», страх еще не исчезли.

Угроза загрязнения остальной части Беларуси тоже очень велика, и эта угроза будет присутствовать постоянно. Почему место для строительства АЭС было выбрано среди национальных парков? Кому пришла в голову такая идея?

Н.Шкода был категорически против площадок в Могилевской области — они, по его мнению, относились к «слаборазвитым, загрязненным районам», «захудалым местам», в которых отсутствует инфраструктура, что, я считаю, сильно преувеличено и не соответствует действительности. Беларусь не Сибирь, не Камчатка, не Дальний Восток или Забайкалье.

Почему серьезно не рассматривался вопрос о строительстве АЭС в Чернобыльской зоне? Да, необходимо было проводить более затратные подготовительные работы, выполнить очистку территории, но это стоило того. Несмотря ни на какие затраты и удорожания.

И утверждение Н.Шкоды, что использование площадок в Могилевской области привело бы к увеличению сроков строительства, удорожанию, создало бы проблемы с привлечением рабочей силы и специалистов, — не аргумент. Строить АЭС среди национальных парков — это кощунственно, безнравственно и преступно перед потомками.

И.Н.УЛЬЯНОВИЧ, ликвидатор аварии на ЧАЭС в 1986—1987 годах.

ВОПРОС—ОТВЕТ

Получат ли помощь малолетние узники фашизма?

Слышала, что к 70-летию освобождения Беларуси от немецко-фашистских захватчиков ветераны и пострадавшие от последствий войны граждане получат материальную помощь. Есть ли в этом списке малолетние узники фашизма, те, кто не по своей воле был вывезен на принудительные работы в Германию?

Я.Лазаревич, Минская область.

С 1 июня в Беларуси начинаются выплаты в связи с празднованием 70-й годовщины освобождения Беларуси от немецко-фашистских захватчиков. Еще в январе А. Лукашенко подписал указ «Об оказании единовременной материальной помощи», согласно которому ветераны, участники войны и другие группы граждан получат от государства денежные подарки. Выплаты разные — от 3,5 до 10 миллионов рублей. Есть в списке и малолетние узники фашизма. Выплаты будут производиться до 30 июня.

К слову, самая многочисленная категория среди получателей — бывшие узники фашистских концлагерей, тюрем, гетто и иных мест принудительного содержания. На 1 апреля 2014 года в Беларуси их проживало 27 тысяч 792 человека. Что касается ветеранов войны, то рядом с нами живет сегодня более 20 тысяч тех, кто воевал с фашистами. 10 миллионов материальной помощи получат только четыре человека. Сегодня в Беларуси живут три Героя Советского Союза и один кавалер орденов Славы трех степеней.

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

Размер материальной помощи	Кто получит
10 миллионов рублей	— Герои Советского Союза; — кавалеры орденов Славы трех степеней; — Герои Социалистического Труда, удостоенные этого звания за заслуги в годы ВОВ
8 миллионов рублей	— инвалиды и участники ВОВ; — лица, принимавшие участие в разминировании территорий и объектов после освобождения от немецкой оккупации в 1943—1945 годах
3,5 миллиона рублей	— лица, награжденные орденами или медалями СССР за самоотверженный труд и безупречную воинскую службу в тылу в годы ВОВ; — лица, принимавшие участие в строительстве оборонительных сооружений, создании военных объектов, обслуживании прифронтовых участков дорог; — блокадники Ленинграда; — члены семей военнослужащих, партизан и подпольщиков, погибших или пропавших без вести в годы войны (что касается жен или мужей погибших, то выплаты предназначены только тем, кто не вступил в новый брак); — инвалиды с детства вследствие ранения, контузии и увечья, связанных с боевыми действиями в период ВОВ либо с их последствиями; — бывшие узники фашистских концлагерей, тюрем, гетто и иных мест принудительного содержания, созданных фашистами и их союзниками в годы Второй мировой войны, которым установлено повышение пенсии по указанному основанию в соответствии с законодательством

ВАС ЦІКАВІЦЬ

Зямлю ў Мінску можна набыць

«Народная Воля» час ад часу паведамляе пра зямельныя аўкцыёны ў Мінскім раёне. Цікава, а ці прадаюцца ўчасткі ў самой сталіцы?

І.ЛАЗОЎСКАЯ, Мінск.

Прадаюцца, але значна радзей. У бягучым годзе Мінскі гарадскі цэнтр нерухомасці на аўкцыёнах рэалізаваў 5 участкаў коштам 2,5 млрд рублёў, у 2013-м — усяго толькі 4 участкі.

Як паведаміла карэспандэнту агенцтва «Мінск-Навіны» начальнік сектара па рэалізацыі маёмасных правоў на зямлю УП «Мінскі гарадскі цэнтр нерухомасці» **Ірына Германовіч,** цяпер на продаж выстаўлены 24 участкі, яны размешчаны пераважна ў Заводскім раёне сталіцы.

На апошніх таргах самы бюджэтны ўчастак плошчай 4,4 соткі на вуліцы Чакаліна ў Заводскім раёне прапаноўвалі патэнцыяльным пакупнікам за 345 мільёнаў 602 тысячы 400 рублёў , а самы дарагі (9,85 соткі), размешчаны ў Масюкоўшчыне, — за 1.126.899.930 рублёў.

У Мінскім раёне цэны значна ніжэй, і жадаючых пабудавацца там значна больш.

— У сталіцы прыватная забудова пастаянна скарачаецца, — адзначыла спецыяліст. — Таму, калі чалавек хоча атрымаць вялікі ўчастак і больш свежага паветра, ёсць сэнс будавацца за межамі горада. Бо плошча ўчасткаў, якія мы можам сёння прапанаваць, у сярэднім складае 5 сотак.

ТЕМА ДНЯ

Европейское турне Обамы

В ходе нынешнего многодневного турне он посетит Польшу, Бельгию и Францию.

Первым пунктом европейского турне лидера США станет Польша, куда он прибудет во вторник утром. Обама проведет двусторонние встречи на высшем уровне.

Поездка Обамы проходит в период продолжающегося противостояния на востоке Украины между правительственными силами и пророссийскими сепаратистами. В Варшаве планируется встреча американского лидера с новоизбранным президентом Украины **Петром Порошенко.**

В Бельгии у Обамы запланированы переговоры с лидерами государств «Большой семерки». Будут обсуждаться, среди прочего, вопросы, связанные со снижением зависимости Европы от поставок энергоносителей из России, а также возможность дальнейших санкций против российских властей за их действия, способствующие эскалации напряженности в Украине.

Во Франции Барак Обама примет участие в мероприятиях по случаю 70-й годовщины высадки союзных войск в Нормандии во время Второй мировой войны. На этих мероприятиях помимо лидеров стран ЕС ожидается присутствие и российского президента **Владимира Путина.** По информации администрации Обамы, официальных двусторонних переговоров между ним и Путиным не планируется.

НОВОСТЬ ДНЯ

Король Испании отрекся от престола

*Вчера премьер-министр Испании Мариано Рахой объявил, что испанский король **Хуан Карлос** отрекается от престола, а новым королем станет его сын кронпринц **Филипп**.*

76-летний Хуан Карлос I де Бурбон был испанским монархом с 1975 года.

До него испанский престол пустовал почти 30 лет: генерал Франко восстановил монархию в 1947 году, однако первый король — выбранный им Хуан Карлос — смог взойти на престол лишь после смерти генерала.

По Конституции Испании, король является главой государства и главнокомандующим, однако реальным управлением страной занимается парламент и правительство.

Официальные причины отречения не называются. Корреспонденты Би-Би-Си сообщают, что, несмотря на высокую популярность самого короля Хуана Карлоса во всем мире, в Испании в последнее время росло недовольство монархией в связи с коррупционными скандалами, в которые оказались замешаны дочь короля со своим мужем.

Многие испанцы были огорчены и разочарованы, когда выяснилось, что король отправился на охоту на слонов в Ботсване в момент тяжелейшего финансового кризиса в стране.

Премьер-министр Рахой объявил, что король отрекся от престола по личным мотивам. Состояние его здоровья ухудшается, в последние годы ему было сделано несколько операций на тазобедренном суставе.

СЛОЖНЫЙ ВОПРОС

Кто будет сидеть сидеть рядом с Путиным на торжествах в Нормандии?

По информации немецкой газеты Bild, организаторы торжественных мероприятий, посвященных 70-летию высадки союзников в Нормандии, должны решить сложный вопрос: кого из мировых лидеров посадить на места рядом с президентом РФ Владимиром Путиным. Президент США Барак Обама, королева Великобритании Елизавета II и многие участники торжеств, которые пройдут 6 июня во Франции, «сигнализировали», что не хотят ни сидеть рядом с российским лидером на трибуне почетных гостей, ни быть запечатленными с ним на общей фотографии, сообщил Bild.

За кулисами подготовки праздника в Нормандии идут *«интенсивные дискуссии о том, как Запад в рамках протокола может выразить протест против аннексии Крыма и действий России в Украине»*, пишет издание. В числе прочих четко обозначить дистанцию с Путиным требует канцлер ФРГ Ангела Меркель.

Демонстративная изоляция Путина как представителя одной из держав, победивших нацистскую Германию, невозможна, поскольку будет расценена как оскорбление. Поэтому организаторы торжеств предлагают отказаться от двусторонних встреч с российским президентом, которые обычно проходят в рамках подобных мероприятий. Окончательное решение о том, кто же будет сидеть рядом с Путиным на почетной трибуне, предстоит принять президенту Франции Франсуа Олланду как хозяину мероприятия, пишет Bild.

ВЕНСКИЕ ЗАМЕТКИ

Семен БУКЧИН

От Моцарта до Кончиты

Венский университет, научная конференция, встречи с коллегами — это замечательно. Но как быть с Веной, с ее соблазнами — архитектурно-музейными, музыкальными, гастрономическими наконец?

Что ж, эту жертву я приношу не впервые. Ну бывают в жизни ситуации, когда не то что пренебрегаешь, а невольно отодвигаешь в сторону «учености достойные плоды». Это, конечно, отвратительно: твой доклад коллеги слушали и даже вопросы задавали, а вот когда они выступали и шли дискуссии — где ты был?

Эти заметки — плод нескольких дней, проведенных в Вене в конце мая.

Проблемы национальной памяти

Почему-то Австрия всегда казалась мне загадочной страной. А ведь такой культурно-исторический перекресток Европы! Писано-переписано о нем. Так в чем загадка? Может быть, в том, как чувствуют себя сегодня потомки жителей Священной Римской империи, граждан двуединой монархии, называвшейся Австро-Венгрией, наследники державы, когда-то простиравшейся от Адриатики до Карпат и превратившейся в маленькую страну над Дунаем с менее чем семимиллионным населением? И каково это жить в тени великой Германии? И чем, в конце концов, отличаются австрийцы от немцев?

Можно, конечно, задать эти вопросы знакомому слависту, профессору Венского университета. Но почему-то хочется поискать ответы самому. И вот вглядываюсь в лица венцев, задираю голову, чтобы обозреть бесчисленные памятники Габсбургам — от Марии-Терезии и Иосифа II до императора Франца-Иосифа, правившего почти 70 лет, и несчастного эрцгерцога Фердинанда, с убийства которого началась Первая мировая война. И, конечно, бесчисленные соборы, кирхи, среди которых, безусловно, первенствует фантастическая готика храма Святого Стефана.

Но поскольку все это, включая могучую дворцовую эклектику, которую опоясывает бульвар Рингштрассе, тысячу раз описано, я лучше расскажу о венцах. Сами жители австрийской столицы милые, любезные, вообще добрые люди, как и положено настоящим европейцам. Но вот особого шика венской публики, о котором любят упоминать путеводители, как-то не заметно. Напротив, народ выглядит достаточно демократично. Ну и австрийские женщины... Впрочем, здесь нужно быть деликатным. Поэтому скажу только, что можно понять австрийцев, выбирающих себе подруг в Беларуси, Украине, России. Увы, в Вене мне ни разу не захотелось оглянуться... Вот поймал себя на этом.

Как чувствуют себя австрийцы? А как могут чувствовать себя жители страны, входящей в первую пятерку преуспевающих государств мира? Валяются себе на траве, занимаются гимнастикой перед королевским дворцом Хофбург (у нас бы повалялись перед Администрацией президента или Дворцом Независимости!), сидят в бесчисленных кафе, а в «Квартале музеев» возлежат на загнутых с обоих концов толстых лежаках и потягивают пиво. Но за этой dolce far niente угадывается способность к собранности, к кропотливому труду и дисциплине, к серьезному делу. Эта способность в незримом чувстве ответственности, в гражданском достоинстве австрийцев. За которыми тем не менее ощущаются и давние национальные комплексы.

Мне кажется, что родились эти ответственность и достоинство, как и очевидные австрийские комплексы, из сложной истории Австрии. Вот, скажем, те семь лет, в течение которых страна была частью Третьего Рейха. Об этом периоде здесь вспоминают неохотно. В потрясающем книжном магазине в том же «Квартале музеев» я увлекся роскошным документальным альбомом, посвященным этому времени. Вот у нас сейчас в связи с Крымом в моде слово «аншлюс». И немало людей считает, что Гитлер в 1938 г. силой присоединил Австрию. Но в том-то и штука, что аншлюс приветствовало большинство граждан страны. На фотографиях запечатлены толпы венцев, радостно приветствующих фюрера. Кстати, запечатлены и железнодорожные платформы, на которых в Австрию тогда въехали танки с отказавшими двигателями — такой жалкой оказалась тогда германская бронетехника.

Молодой продавец, заметив мою заинтересованность альбомом, стал подносить другие издания на ту же тему. Завязался разговор. «Ого, я и не знал, что столько австрийцев служило в СС и в администрации концлагерей. И почти семьсот тысяч человек были членами НСДАП». «Национал-социализм — заразительная идеология, — усмехнулся молодой человек. — У вас ведь тоже что-то похожее было».

У нас? То есть в Советском Союзе? Конечно, сравнение Сталина с Гитлером стало штампом. Но газовых камер у нас точно не было. А вот книжка австрийского историка Тони Джадта «После войны» свидетельствует, что в 1972 г. на судебном процессе в Вене были оправданы спроектировавшие газовые камеры для Освенцима Вальтер Дейако и Фриц Эртль.

«Они были всего лишь инженерами», — пожал плечами мой собеседник.

Да, очень дисциплинированные люди. Герой романа Ремарка «Тени в раю» Роберт говорит о соотечественниках: *«Они были нацией исполнителей приказов. Приказ заменял им совесть. Это стало их излюбленной отговоркой. Кто действовал по приказу, тот, по их мнению, не нес никакой ответственности».*

Да, это о немцах. Но разве австрийцы не родня им?

Вот и эти двое специалистов по газовым камерам были всего лишь инженерами... И уже Гитлер стал рисоваться в образе начинающего венского художника. А со страниц альбома на меня смотрел Франц Штангль, комендант Треблинки и Собибора. Такой аккуратно упитанный. Рядом миловидная жена, детишки. И тут же красовался снимок самого Адольфа Эйхмана. Тоже, оказывается, австрийский воспитанник. Невольно вспомнились скандальные речи лидера австрийской Свободной партии Йорга Хайдера, защищавшего ветеранов Waffen SS. В общем, дискуссия с молодым австрийцем становилась затруднительной. Чувствуя некоторую неловкость, он сам подвел итог: «Поймите, мы не хотим жить все время памятью войны и чувством вины».

Они не хотят. Об этом свидетельствуют и данные ежегодного зондажа общественного мнения, проводимого Фондом Будущего Республики Австрия. Почти 60% граждан предлагают закончить дискуссию о Второй мировой войне и Холокосте. Но стоит в центре Вены сложенный из сотен свитков Торы памятник еврейским жертвам нацизма, а на окружающих его плитах среди прочих есть и надписи «Минск» и «Малый Тростенец». И высится на Шварценбергплаце установленный в 1945 году памятник советским воинам, погибшим при освобождении Австрии, — высоко возносятся триумфальная арка и фигура солдата с автоматом на груди и знаменем в руках. И, в отличие от бывших друзей СССР по соцлагерю и Варшавскому договору, здесь никто не заикается о сносе или переносе этого памятника. Австрийские власти соблюдают договоренность об уходе за ним, заключенную в 1955 году, когда республика обрела независимость и союзные войска покинули Вену. И вот эти слова Сталина из его речи, произнесенной 9 мая 1945 года, значатся на подножии: *«Отныне над Европой будет развеваться великое знамя свободы народов и мира между народами».* И никто их не стирает. Хотя цена им известна.

И вот эти-то австрийские сложность и недоговоренность укрепляют мысль, что расчеты с собственной историей и совестью у австрийцев еще впереди.

Слава Кончите!

Какие потрясающие исторические и культурные бренды есть у австрийцев, но вот гложет их некий комплекс безвестности в мире. Ну мало их стране быть родиной Моцарта и Венской оперы. И вот, наконец, явилось долгожданное чудо в виде 25-летней drag queen с бородой, в суперкороткой юбчонке и с длинными ногтями. «Европа любит нашу Кончиту!» — объявила громадными буквами на первой полосе популярная «Neue Kronen Zeitung». Украшающие столичные улицы билборды с торжествующей победительницей нынешнего «Евровидения» подтверждают, что у австрийцев настоящий праздник их признания за рубежом.

Пиком общественного бума, вызванного победой Кончиты Вурст на «Евровидении», стало ее выступление с балкона резиденции канцлера — честь, которой удостаиваются выдающиеся национальные герои и деятели. Что делалось на площади под этим балконом! Это было торжество не только разукрашенных, целовавшихся и обнимавшихся геев и лесбиянок, но и многих венцев, как говорится, традиционной ориентации. И даже те политические деятели Австрии, которым не совсем по душе однополые браки, прикусили языки и сквозь зубы, но поздравили Кончиту. Сам федеральный президент Хайнц Фишер назвал день победы Кончиты Вурст «прекраснейшим днем в истории страны». А что делать? Национальная героиня, заставившая мир вспомнить об Австрии! Мировая сенсация!

Правда, один видный политик пробовал язвить по поводу того, что, мол, Кончита и сама не знает, кто же она — действительно «она», «он» или даже «оно». Но в итоге согласился, что сегодня на мировой сцене Австрию представляет именно Кончита Вурст. Поэтому, в конце концов, не все ли равно — «он» или «она»? И вот уже на волне этого успеха социал-демократы обещают добиваться расширения прав сексуальных меньшинств. А почему нет, если это принесет новые места в парламенте? Кстати, может, и сама Кончита будет баллотироваться туда? Полагаю, что ее успех гарантирован.

Пресса пишет, что Кончита затмила разные «негативы», с которыми последнее время связывало Австрию мировое общественное мнение. Ну, то же шестилетней давности суперскандальное дело жителя Амштеттена Йозефа Фритцля, который почти четверть века держал взаперти собственную дочь, насиловал ее и имел от нее семерых детей. А несколькими годами ранее вышли на явь гомосексуальные оргии в духовной семинарии в Пюлтене. Поневоле вспомнишь об отце психоанализа Зигмунде Фрейде, тоже, кстати, жителе Вены.

И вот погружение в эти мрачные глубины извращенной психики перекрыто яркой, радостной, блестящей, вселяющей невероятный оптимизм и покоряющей великолепным голосом Кончитой. В общем, Австрия нынче благодаря Кончите снова на коне.

И все-таки Моцарт

Но даже Кончите не побороть этого колосса. Моцарт всюду — от шоколадных коробок и тысяч сувениров до названий площадей, концертных залов, кафе... Бюсты, бюстики, Моцарт в полный рост, Моцарт сидит, Моцарт дирижирует, скрипки Моцарта в футляре и без... Ну и, конечно, торт «Моцарт» да еще с венским кофе... Конечно, пытается конкурировать с Моцартом Штраус. И все-таки этот академический господин с усиками, автор бессмертных вальсов, не выдерживает конкуренции с непредсказуемым, фантастическим темпераментом Моцарта.

В концертном зале Палфи, где выступал сам Моцарт, небольшой ансамбль в париках и камзолах (три скрипки, флейта, контрабас, рояль) в первом отделении исполняет Моцарта, во втором — Штрауса (парики и камзолы сменены на строгие черные костюмы в стиле середины XIX века). Для VIP-гостей (первые три ряда) в антракте подают шампанское. Музыка вроде звучит на уровне. Но что-то смущает. Вот звук поплыл, а вот скрипачка ноты не отыскала и пытается на ходу подыгрывать.

(Окончание на стр. 6)

ВЧЕРА

В Луганске шел бой между сотрудниками пограничного отряда и вооруженной группировкой сепаратистов

По данным погранведомства, около 00.30 к управлению пограничного отряда подъехали примерно 100 вооруженных людей, которые рассредоточились по периметру отряда.

Первая атака с применением автоматов и гранатометов началась около четырех часов и длилась около 40 минут. Она была отбита.

Нападавшие, численность которых, по информации украинских СМИ, возросла до нескольких сот человек, предприняли еще несколько попыток захватить погранчасть, но в результате лишь закрепились в соседнем жилом доме.

Руководитель пресс-службы Госпогранслужбы Украины **Олег Слободян,** которого цитирует «Интерфакс-Украина», заявляет о том, что со стороны боевиков пять человек убиты и восемь ранены, со стороны погранвойск Украины — до 10 раненых.

Руководитель группы информирования об антитеррористической операции **Владислав Селезнев** сообщил, что на помощь пограничникам была направлена авиация, «выполнившая боевую задачу». По его словам, авиация рассеяла нападавших, однако там с утра снова началась стрельба.

Корреспондент Би-Би-Си сообщает, что пограничный отряд находится в квартале Мирный, спальном районе на южной окраине Луганска, где проживает около 10 тысяч человек.

От КПП отряда до жилых девятиэтажек примерно 100 метров. Ночью на крышах этих домов и во дворах боевики оборудовали огневые позиции, а на рассвете начали атаку. Нападающие вели огонь из жилых домов, поэтому пограничники почти не стреляли в ответ.

Непосредственно в зоне обстрела находится три девятиэтажки, большинство жителей ушли из своих квартир.

У СУСЕДЗЯЎ

Чым Польшча прыцягвае інвестараў?

Дзякуючы прытоку капіталу, палякі стварылі найбольш месцаў працы ў параўнанні з суседзямі.

Польшча з'яўляецца лідарам у Цэнтральна-Усходняй Еўропе па інвестыцыях. Так вынікае са справаздачы кансалтынгавай фірмы E&Y. За Польшчай у спісе ідуць Чэхія, Румынія і Венгрыя.

Інвестараў прываблівае стабільная эканамічная і палітычная сітуацыя, вялікі ўнутраны рынак і карыснае геаграфічнае размяшчэнне Польшчы. Акрамя таго, Польшча з'яўляецца абсалютным лідарам рэгіёна па навукова-даследчых праектах.

Дзякуючы інвестыцыям Польшча стварыла найбольшую колькасць працоўных месцаў у параўнанні з суседзямі. Ва ўсёй Еўропе палякі занялі трэцяе месца пасля брытанцаў і французаў.

Крэмніевая даліна

Горад Уроцлаў робіцца польскай Крэмніевай далінай.

Галіна новых тэхналогій развіваецца настолькі дынамічна, што на рынку не хапае супрацоўнікаў. Фірмы прыцягваюць спецыялістаў з іншых гарадоў, а карпарацыі спаборнічаюць па ўсё больш нестандартных метадах вярбоўкі.

Напрыклад, «Нокія» адчыніла сваю акадэмію для таго, каб падвучыць асоб, якім не хапае ведаў. Супрацоўнікаў шукаюць на дыскусійных форумах у інтэрнэце, з дапамогай скайпа.

Вучобу ў ВНУ на факультэтах інфарматыкі ва Уроцлаве штогод заканчваюць 3,5 тысячы чалавек. Але і гэтага мала. Працадаўцы не хочуць чакаць і запрашаюць студэнтаў да супрацоўніцтва.

Рэцэпт праз інтэрнэт

Восенню ў Польшчы стартуе электронная сістэма для пацыентаў.

Яна ахопіць не толькі пацыентаў дзяржаўных клінік, але і камерцыйных. А ад жніўня 2017 года ўсе медыцынскія ўстановы і лекары будуць абавязаны ўмець абслугоўваюць інтэрнэт-профіль пацыента.

У чэрвені пачнецца адукацыйная кампанія будучых карыстальнікаў сістэмы, а таксама лекараў. Гэты праект рэалізуецца дзякуючы фінансавай дапамозе Еўрапейскага Саюза.

У інтэрнэт-профілі пацыента будзе захоўвацца ўся інфармацыя пра здароўе ўладальніка профілю. Дзякуючы сістэме яе карыстальнікі змогуць праз інтэрнэт атрымаць накіраванне і рэцэпты.

Рэгістрацыя ў электроннай сістэме для пацыентаў будзе добраахвотнай.

РАЗВІТАННЕ

«Ды мне не страшна: нешта застанецца…»

Калі дайшла сумная вестка і прагучала гэтае самае раптоўнае з усіх раптоўных, неспадзяваных слоў слова "памёр", то, каб знайсці месца, амаль машынальна, міжволі, накінуўшы спехам куртку, выйшаў з дому і гэтак жа міжволі падаўся да берага Свіслачы (дом у некалькіх кроках ад ракі). І ўжо гледзячы — ці не з пытаннем у вачах — на яе цёмную плынь, востра адчуў: нешта змянілася, адбылося нешта непапраўнае. Адчуў амаль фізічна адсутнасць яго — **Генадзя Бураўкіна.** Нават здзівіўся такому выразнаму адчуванню. Ды і тут жа ўсвядоміў яго значэнне. Надзвычай **прысутным** быў ён — паэт і чалавек, журналіст і грамадзянін, грамадскі дзеяч і дзяржаўны муж, дыплამат і палітык. Надзвычай прысутным ён быў у нашым жыцці-быцці, у жыцці нашага творчага саюза, у дзейнасці радыё і тэлебачання, Таварыства беларускай мовы, рады творчай інтэлігенцыі. Надзвычай прысутным. Са сваёй індывідуальнай адметнасцю, са сваім тэмпераментам і са сваім талентам, сваім творчым почыркам. Са сваімі "Любоўю і нянавісцю зямной", са сваімі "Майскай просінню" і "Жураўлінай парой", са сваімі "Дыханнем" і "Вартаю вернасці", са сваімі "Калыханкай" і "Малітвай". І яшчэ, не магу не зазначыць, са сваёй незвычайнай прыхільнасцю да ўлюбёнага колеру свайго — да "сіні", "сінечы", "сінявы", "просіні". Да колеру нашых нябёсаў, азёраў і бароў. Ды, пэўна, у дадзеным выпадку, колеру яснасці, чысціні ды надзеі…

Так, надзвычай прысутным быў ён **тут,** надзвычай яскравым, заўважным і адчувальным для ўсіх нас, ягоных сучаснікаў, для нашага мастацкага пісьменства, для нашай беларускай справы. Настолькі прысутным, што вось цяпер не паддаецца якому-небудзь пэўнаму ўяўленню магчымасць яго адсутнасці. Праўда, прыходзяць на падмогу ягоныя ж уласныя радкі:

Ды не страшна:
нешта застанецца
Пасля мяне ад дум маіх і спраў,
Ад парыванняў, што ў душы сабраў.
Я веру: нешта ў свеце застанецца.

Сваю пранікнёную, прасякнутую пякучым болем за лёс Радзімы "Малітву" Генадзь Бураўкін скончыў словамі:

Смутнаю парою нелюдзімай,
Калі ўсё вакол ідзе на злом,
Божа, захіні маю Радзіму,
Мудрасцю,
Спакоем
І цяплом.

Я ж звяртаюся да Усявышняга са спадзяваннем, што Ён ласкава прыме і захіне ў сваёй нябеснай Бацькаўшчыне вялікую, светлую душу, якая непакоілася, хвалявалася і малілася за Бацькаўшчыну зямную, за сваю родную Беларусь.

Анатоль ВЯРЦІНСКІ.
30—31 мая.

Рыгор Барадулін і Генадзь Бураўкін. Разам да зорак…

Ён песціў і бярог Беларускае Слова

Пайшоў з жыцця Генадзь Мікалаевіч Бураўкін — выбітны і яскравы паэт, мудры і дасведчаны дзяржаўны дзеяч, сумленны і прынцыповы грамадзянін, адданы шчыры патрыёт, надзейны сябар. Ён — адзін з волатаў беларускага духу, патрыярхаў беларускага прыгожага пісьменства, якія захавалі ў няпростыя часы Беларускае Слова і Беларускую Тоеснасць.

Шматлікія пакаленні беларусаў пачулі першыя ў жыцці родныя словы з ягонай пяшчотнай "Калыханкі". Генадзь Бураўкін быў сапраўдным класікам нашай літаратуры, творы якога дапамагалі людзям асэнсоўваць сябе ў сучасным свеце, знаходзіць месца ў грамадстве, вызначаць жыццёвы шлях. У ягонай асобе гарманічна спалучаліся летуценнасць, рамантызм і лірычнасць паэта з рэалістычнасцю, дасведчанасцю і грунтоўнасцю кіраўніка высокага ўзроўню. Узначаліўшы рэдакцыю часопіса "Маладосць", а неўзабаве Беларускае радыё і тэлебачанне, ён здолеў зрабіць гэтыя сродкі масавай інфармацыі па-сапраўднаму нацыяннальнымі і разам з тым адпавядаючымі патрабаванням часу. А колькі талентаў ён выпеставаў, працуючы на гэтых кіраўнічых пасадах!..

Генадзь Бураўкін годна прадстаўляў нашу краіну і на міжнародным узроўні ў якасці Пастаяннага прадстаўніка Беларусі ў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. На працягу ўсяго жыцця ён заўсёды ўспрымаў праблемы народа, краіны, свету як свае ўласныя. Апошнія гады Генадзь Мікалаевіч аддаваў шмат часу грамадскай дзейнасці. Ён уваходзіў у склад Рады беларускай інтэлігенцыі, Грамадскай рады тэлеканала "Белсат", шэрагу іншых уплывовых арганізацый. Шчодра дзяліўся сваім жыццёвым досведам з маладымі. А ў шматлікіх дыскусіях па найбольш актуальных і вострых праблемах нашага грамадства ягонае слова і ягоная думка мелі заўсёды вялікую вагу, а часцяком былі вырашальнымі…

Няўмольны лёс найперш забірае лепшых. Але Генадзь Бураўкін заўсёды будзе жыць у нашай удзячнай памяці сваімі вершамі, аповесцямі, публіцыстыкай і мастацкімі перакладамі рускіх, украінскіх, малдаўскіх і балгарскіх паэтаў. А яшчэ мы будзем спяваць ягоныя мілагучна-кранальныя песні, каб зразумець:

Якое шчасце —
Жыць на белым свеце
Сярод вясёлак, птушак і бяроз!..

Няхай родная беларуская зямелька, якую Вы так любілі і пра лёс якой так клапаціліся ўсё жыццё, будзе Вам пухам, дарагі наш Генадзь Мікалаевіч!..

Рада беларускай інтэлігенцыі
Грамадская рада тэлеканала «Белсат».

У вянок памяці Генадзя Бураўкіна

Памёр Генадзь Мікалаевіч Бураўкін. Як і ўсіх цяперака беларускіх інтэлігентаў, скасіла яго "анкалогія". Хачу сказаць некалькі слоў пра яго ў добрую памяць, бо ведаў паэта здаўна, з сярэдзіны 1960-х. Тады, будучы спецкарэспандэнтам "Правды" ў Беларусі (у той час гэтая "ідэалагічная" пасада была вышэй за міністэрскую, а сама "Правда" — вышэй за ЦК КПБ), Генадзь Мікалаевіч дапамог апублікаваць мой артыкул у "Правде" (орган ЦК КПСС) у абарону ад разбурэння гістарычнай забудовы Нямігі і будынка тэатра імя Янкі Купалы. (Яшчэ заўважу: усё, што друкавалася ў "Правде", ішло праз "спецкарэспандэнтаў", а разбурэнне тэатра і Нямігі — гэта была афіцыйная палітыка ЦК КПБ.) Пасля публікацыі ў "Правде" разбурэнне Нямігі прыпынілі на некалькі гадоў, а тэатр увогуле ўдалося ўратаваць.

Генадзь Мікалаевіч быў адзін з тых нешматлікіх асоб, якія, прымаючы камуністычную рэчаіснасць, ніколі не здраджвалі Айчыне, ніколі не будавалі свой кар'ерны рост коштам Беларусі, і калі надыходзіла пара выбару — Беларусь была вышэй за ўсё.

Я лічу, што такім і павінен быць сапраўдны Беларус, у якіх бы абставінах яму ні давялося жыць — Беларусь перад усім.

У вачах стаіць вядомая ўжо шчымлівая фатаграфія, зробленая Сяргеем Шапранам — Барадулін і Бураўкін ля паміраючага Быкава. Тры творцы, тры вялікія беларусы. Цяпер яны ўжо там, у Нябеснай Айчыне. Нябесная Беларусь ёсць, бо ёсць Беларусь Зямная. Тыя, хто засталіся, памятайма і разумейма. Каб не сталася так, што не будзе куды ісці, бо што завязана на Зямлі, тое й на небе, і кожны наш добры крок для Айчыны, кожная ахвяра дзеля роднай зямлі, дабра й справядлівасці скіраваны тут і там у вечнае наша быццё.

Бывай! Пухам зямля, Генадзь Мікалаевіч! Творчасць твая і памяць пра цябе застануцца ў душах беларусаў навечна.

Зянон ПАЗЬНЯК.
31 мая 2014 года.

Ні перад кім не згінаўся — адной Бацькаўшчыне кланяўся…

Так супала: гэтай, толькі-толькі прамінулай, вясной мы з Генадзем Мікалаевічам апынуліся ў адной клінічнай бальніцы. Зразумела, я часта наведвалася да яго ў палату, устрывожаная: як ён там? Мо нарэшце справа пакрысе зрушвае на лепшае? Ён жа, угадвалася, пачуваўся не лепшым чынам. Але не зацыкліваўся на гэтым, мужна і маўкліва намагаючыся заглушыць, перамагчы несціханы боль. Імкнуўся трымацца, як заўжды, бадзёра і прыветна, па-ранейшаму надзвычай цікавіўся ўсім на свеце. Мы падоўгу размаўлялі, згадвалі той час, калі разам працавалі на ніве Беларушчыны. Ён — старшынёй Дзяржкамітэта па радыёвяшчанні і тэлебачанні, я — кіраўніцай дыктарскай групы.

Для мяне — а па ўспамінах былых калег, не толькі для мяне — тое быў незабыўны, шчаслівы час незвычайнага творчага ўздыму і прафесійнага росту, напружанай і любімай працы дзеля акрыленай мэты: узворвання і дбайнага абраблення заглохлай было беларускай цаліны. Дзеля таго, каб зрабіць наш радыё- і тэлеэфір беларускім па духу і змесце, надаць ім сучаснае прывабнае аблічча, зрабіць не дурылкай, а шчырым і прыцягальным субяседнікам, сябрам для мільёнаў слухачоў і гледачоў. І вось дзіва! — нам гэта ўва многім удавалася, бо было напоўнена глыбокім сэнсам таго, што мы рабілі. І што было, як мы цяпер бачым, без яго немагчымым. Без яго каласальнай энергіі, перакананасці і пераканаўчасці ва ўсіх глабальна-дзёрзкіх задумах і пачынаннях, яго непахіснай прынцыповасці, смеласці і дальнабачнасці. Гэта і дапамагала ў змаганні з незлічонымі — і, канечне ж, натуральнымі ў сістэме тагачасных каардынат савецка-камуністычнай сістэмы — перашкодамі і цяжкасцямі, сцяной неразумення.

Як жа, помню, тады ўсё ажыло, закруцілася, заіскрылася, завіхурыла ў нашай раней руціннай затоцы.

Нам было так цікава і натхнёна працаваць тады, хацелася рабіць усё лепей і лепей. Радавала, што нашы высілкі відавочна давалі плён, што наша радыё і тэлебачанне паступова рабіліся ўсё больш беларускімі; вабілі людзей глыбінёй, навізной, мастацкім узроўнем — наогул еўрапейскасцю, што многія прызнаюць нават зараз. Помню, як усе, каго я ведала той парой, любілі і паважалі свайго нетыповага для таго часу кіраўніка. Гэта ж была Асоба, глыбіна розуму, таленту і дзейснай стваральнай энергіі! І якія ж вершы — як толькі выкройваў час на іх? — па-ранейшаму пісаў! На якія песні натхнялі яны лепшых нашых кампазітараў! Гледачы і слухачы мяхамі лістоў закідвалі Радыётэлекамітэт, а ў іх бясконцыя просьбы: паўтараць, паўтараць і "Завіруху", і "Зачараваную", і "Жар-птушку" ("Мы ідзём па сцяжынках")… А пра ўсенародна любімую не адно дзецьмі, а і дарослымі "Калыханку" і казаць няма чаго! Мая трохгадовая ўнучачка Марыйка спявае яе слова ў слова, абсалютна трапляючы ў мелодыю, а я не магу наслухацца…

Генадзь Мікалаевіч — надзвычай інтэлігентны, выкшталцоны не толькі звонку, прыцягваў тым, што быў заўсёды вытрымана-спакойны, уважлівы і спагадны да кожнага, нічога не ўказваў, не ўчыняў прыніжальных разносаў, а выносіў любое важнае пытанне на калектыўны разгляд. І пры ўсёй яго няўхільнай прынцыповасці і патрабавальнасці нікога не крыўдзіў, цярпліва дапамагаў усвядоміць, што, як і дзеля чаго варта рабіць. Таму і эфект вынікаў зусім не "палачны".

Ён рабіў заўсёды тое, чым жыў. І жыў тым, што рабіў.

І калі ўзначальваў высокае Прадстаўніцтва нашай краіны у Арганізацыі Аб'яднаных Нацый у Нью-Ёрку, таленавіта, узважана і паспяхова рабіў усё, каб увесь свет даведаўся пра Беларусь, зразумеў яе і адчуў усё тое прыгожае, добрае, разумнае, што яна можа даць гэтаму свету. Ва ўсім яму надзейнай памочніцай і паплечніцай была яго верная жонка Юля — і дагэтуль увасабленне беларускай прыгажосці, жаночай вабнасці, чароўнасці, абаяльнасці. І, канечне ж, беларускай гасціннасці і шчырасці.

Вось гэта быў кіраўнік! Вось гэта быў сапраўдны дзеяч беларускай культуры і сапраўдны патрыёт! І бясконца балюча, што з сярэдзіны 1990-х, калі, здавалася, нарэшце, як кажуць, прываліла шчасце ў наш Беларускі дом і краіна цераз стагоддзі паняволення вярнула сабе незалежнасць, то многае добрае з набыткаў нацыянальнай культуры нават неспрыяльнага савецкага часу было кінута на злом, і мы маем цяпер тое, што маем…

Можна толькі ўявіць, як жа кроілася на раны чуйнае сэрца творцы, аднаго з аратых на ніве нацыянальнага Адраджэння, якое згортвалася на вачах. Беларуская ніва стала зноў пляжыцца, дратавацца, зводзіцца на нішто.

Гэты боль, мабыць, у вельмі многім і падкасіў яго. Стала моцна падводзіць сэрца, а потым не адно яно. Ды мужны ваяр (так, ваяр — нягледзячы на знешнюю вытрымку, спакойную манеру трымацца, пра якую я ўжо гаварыла) не здаваўся, не адступаў ні на крок ад сваёй вынашанай у сэрцы праўды і грамадзянскай пазіцыі. І ад паэзіі сваёй не адступаў. Яна ўсё больш набывала акрэсленыя рысы класічнай мудрасці, непаўторнага хараства і выразнасці формы. Любасць да Радзімы, каханне да адзінай у свеце жанчыны, глыбокі роздум аб мінулым, сучасным і будучым бруіліся жывымі сокамі роднай зямлі, неўтаймаваным біццём сэрца самога паэта. Таму і знаходзілі і знаходзяць водгук у людскіх душах не толькі беларусаў.

…Зноў і зноў згадваю нашы не такія даўнія апошнія сустрэчы і як аднойчы ён прызнаўся: "Так хацеў бы дажыць да лета, да лецішча свайго. А там — сосны і вершы, яны лекуюць…" А ў іншы раз, не забыўшыся, відаць, пра тую ранейшую нашу размову аб жаданнях, намерах і надзеях, якія не пакідаюць чалавека, пакуль ён дыхае, Генадзь Мікалаевіч удакладніў: "Хацелася б дажыць да тых змен, якія немінуча адбудуцца на Беларусі. Хоць вочкам пабачыць, як яна ажывае. Але гэта… як Бог дасць…"

Ён не паспеў дажыць. Дажывуць, даробяць запаленае ім у сэрцах тыя маладзейшыя, хто зараз сярод нас і за намі. Бог забраў яго да сябе са спакутаванай грэшнай зямлі "туды, дзе праведныя спачываюць". Так казаў святар, які адпяваў Генадзя Мікалаевіча і вёў увесь развітальны абрад паводле праваслаўнай традыцыі ў царкве Св. Пятра і Паўла ў Мінску.

Я слухала малітву і згадвала верш Генаддзя Бураўкіна "Беларуская песня" і той момант, калі выходзіла з ім на сцэну:

Не была ты ніколі пры знаці.
Не стаяла ў чарзе ля стала.
Не прасілася слёзна:
"Прызнайце…"
Проста з людам тутэйшым жыла.
Засталася спагаднай і годнай,
Разбудзіла маўклівы абшар
Некрыклівая споведзь народа,
Васількоевага краю душа.

Такім ён быў і сам, **Генадзь Мікалаевіч БУРАЎКІН,** сын васільковай Віцебшчыны, адзін з кагорты найадданейшых Бацькаўшчыне ўсімі сіламі душы і таленту вялікіх беларускіх творцаў.

Ён даўно ўжо прызнаны народам народным паэтам. Многія яго так і называюць, не дапускаючы нават думкі, што ў *такога* паэта — душы і голасу васільковага краю — няма высокага афіцыйнага звання. Ну і Бог з тымі, хто яго прысуджае. І не трэба. А ён быў і застаецца разам са сваім народам, са сваёй песняй. А памяць роднай зямлі яго не пакіне.

Зінаіда БАНДАРЭНКА, народная артыстка Беларусі.

СТЫХІЯ

Хто кампенсуе страты ад затаплення сталіцы?

Больш за тыдзень не зачыняюцца дзверы аддзелаў урэгулявання страт страхавых кампаній. Першы пік прыпаў на 19 мая, калі ад навальніцы з градам пацярпелі сотні аўтамабіляў. Не паспелі падлічыць страты ад граду, як 1 чэрвеня здарыўся другі пік. Гэтым разам падчас навальніцы затапіла вуліцы і двары з прыпаркаванымі аўтамабілямі.

Брудная вада ў салоне, праблемы з электраправодкай, забруджванне рухавіка, непрыемны пах — вось далёка не ўсе "нязручнасці" затаплення. Такую машыну трэба даставіць на СТА, зрабіць неабходную дыягностыку і рамонт, страхавыя кампаніі вымушаны плаціць за хімчыстку салона, чыстку рухавіка, рамонт электрыкі і г.д.

Кіраўнік аддзела па ўрэгуляванні страт у кампаніі "Ингосстрах" **Уладзімір ЛОЖАЧКІН** распавёў: "*Да нас прыйшлі больш за 200 кліентаў толькі пасля 19 мая, пасля граду. Цяпер ідуць "тапельцы". Іх, канешне, значна менш. Прычым аўтамабілі былі затоплены ў розных месцах горада. Мы рэгіструем гэтыя выпадкі і кампенсуем страты. У сярэднім гэта ад 3 мільёнаў рублёў і вышэй. Хто вінаваты, што затапіла машыну? Гэта невядома. Мы папросту фіксуем страхавы выпадак*".

Кіроўцы ж у сваіх выказваннях аказаліся больш катэгарычнымі. Першы, з кім паразмаўляла на вуліцы Энгельса, **Ігар КАРМУНІН**, кіроўца з 15-гадовым стажам. "*Калі нехта закатаў у асфальт каналізацыйны сцёк, то гэта злачынства. Трэба шукаць прычыну. Пакараць будаўнікоў, дарожнікаў. Відавочна ж, што ліўнёўка сталіцы не спраўляецца з дажджамі. Вось сказалі, што новы калектар хутка запрацуе. Што нам застаецца? Толькі чакаць. Але трэба ставіць пытанні перад гарадскімі чыноўнікамі. Як так здарылася, што горад не спраўляецца з дажджамі? Чаму цяпер затапляе нават праспект Пераможцаў, хаця раней такога ніколі не было? Чаму па вуліцы Маякоўскага падчас дажджу машыны калыхаюцца на хвалях, нібы лодкі?*" — абураецца кіроўца.

Кіроўца "Рэно" **Міхаіл СЁМІН** лічыць, што і аўтааматары павінны быць больш асцярожнымі. "*Трэба, каб кіроўцы ўлічвалі, дзе можна паркавацца, а дзе — не. Як? Ну, напрыклад, мець нейкую мапу, каб бачыць, дзе вада будзе назапашвацца. І туды ўжо машыну не ставіць*". Яму адразу запярэчылі іншыя вадзіцелі. **Андрэй ШКЛЕНІКАЎ** спытаў: "*Дык што, навігатар нам не патрэбны, нам фізічную мапу давай? Дажыліся! За тры кварталы, можа, машыну ставіць і далей на грамадскім транспарце дабірацца, бо раптам будзе дождж? Гэта не выйсце. Трэба тармасіць чыноўнікаў. Хто за гэта адказвае, той няхай і адказвае па законе. Нешта не прыпомню, каб такое было яшчэ якіх 15 гадоў таму. Мне падаецца, што папросту нічога не рабілі, каб забяспечыць ліўневыя сцёкі, а цяпер маем вынік. А нічога ж вечнага няма, усё калі-нікалі свой рэсурс вычарпае*".

Сапраўды, рэсурсы недаўгавечныя, але пакуль за надвор'е плацяць самі кіроўцы. Прычым, як заяўляюць спецыялісты, і новы калектар праблемы не вырашыць. Як высветлілася, з пятніцы ён ужо працуе. Толькі Няміга ў мінулыя выхадныя зноў аказалася пад вадой…

Любоў ЛУНЁВА.

ВЕНСКИЕ ЗАМЕТКИ

От Моцарта до Кончиты

(Окончание. Начало на 5-й стр.)

Да, это не музыканты экстракласса. Такие маленькие ансамбли «под Моцарта и Штрауса» выступают в бесчисленных концертных помещениях, небольших залах и кирхах Вены. Это, можно сказать, высокого уровня художественная самодеятельность. Профессионал-руководитель и хорошего класса любители. Но денежки за билеты тем не менее берут очень приличные. Поэтому, когда портье в гостинице развернет перед вами веер билетов на «Моцарта-Штрауса», следует быть повнимательнее. Впрочем, не угадаешь. Нужно хорошо знать музыкальную жизнь Вены.

Но вот с чем точно не ошибешься, так это с Венской оперой. Ну, это мы все знаем, что Венская опера — мировой бренд. Поэтому в рецепции гостиницы вам туда билетов не предложат. Через интернет можете убедиться, что билеты проданы на год вперед. Но не стоит унывать — билеты есть, причем самые разные.

Прямо у выхода из метро перед зданием Оперы нас перехватил молодой человек мучительно знакомой внешности. «Вам партер? Еще есть места по 250 евро. Что сегодня дают? «Травиату»!» И он закатил руладу из арии Виолетты. Узнав, что партер по 250 евро нам не подходит, этот, как выяснилось, наш бывший соотечественник, а ныне подрабатывающий студент здешней консерватории, тут же предложил галерею. Но наша радость по поводу увиденной на билетах цены в 12 евро была немедленно охлаждена. «Где вы видели, — сказал молодой человек, назвавшийся Артемом, — чтобы армянин торговал себе в убыток?» Пришлось согласиться, что это действительно дело нереальное.

Короче, два билета были предложены сначала за 100 евро, но затем десятка милостиво была сброшена. Я даже как-то поначалу не поверил, что вот так запросто можно попасть в Венскую оперу, и опасливо пошутил вроде того, что, мол, не напечатаны ли эти билеты на хорошем принтере? Артем ничуть не оскорбился, достал визитку, на которой и его имя, и электронный адрес, и телефон сотовый, ну и, разумеется, крупно — Vienna Tickets. Opera/Concerts. Как теперь не поверить? «Обращайтесь», — покровительственно сказал он. И уже совсем по-свойски добавил: «И не думайте, что я уж тут очень обогащаюсь. Ну, 10—15 евро мне с билета перепадет. Остальное — тем, кто надо мной. А там знаете, какая пирамида!» И он многозначительно поднял палец вверх. Нам даже и предполагать не захотелось, тянется ли эта пирамида к самому директору Венской оперы или куда выше. Мы были просто счастливы. А ведь собирались всего-навсего купить билеты только на экскурсию по великолепному зданию Оперы, построенной в 60-е годы XIX века и явившей миру блеск музыкальной Вены и самих Габсбургов как покровителей искусств.

Галерея в Венской опере — это шестой ярус над тянущимися вверх от партера ложами. С не самых боковых мест не видно трети сцены. Но, как и обещал Артем, слышимость великолепная. И вообще мы были не самыми «обиженными». Над галереей идут еще «стоячие места» — публика просто опирается на тянущийся перед ней барьер. Будучи не очень знакомым с современными оперными постановками, я поначалу не сообразил, почему это по сцене с уже поднятым занавесом расхаживают люди в современных костюмах — вроде и не рабочие сцены, но ведь и не артисты же. Оказалось, что все-таки артисты, что действие, хотя пока и без музыки, — бал у Виолетты Валери — уже началось. И я напрягся. Ну не люблю я Онегина в джинсах. Такая вот старомодность. Но буквально через несколько минут я забыл про пиджаки и брюки. Пение, потрясающий вокал всех исполнителей — Виолетты, Альфреда, его отца Жоржа Жермона, хор, оркестр захватили не только меня. Было ощущение, что такого я никогда не слышал. И почему-то драма «дамы с камелиями» (напомню, что Верди написал оперу по мотивам романа Александра Дюма-сына) как-то отошла на второй план перед искусством исполнителей главных партий, звучанием хора и оркестра. Не отвлекали ни скромность декораций (буквально несколько стульев), ни современность костюмов.

…Возвращаясь после спектакля в гостиницу, я вдруг понял, чем австрийцы отличаются от немцев. Ну, конечно, тем, что в Вене есть всемирно известная Опера. Правда, в главных партиях в «Травиате» пели не австрийцы. Гречанка, итальянец и даже, кажется, китаец… И дирижировал итальянец. Но ведь австрийцы создали этот театр! И в кафе они сидят до позднего вечера, как итальянцы и французы. И, в конце концов, у них были Моцарт и Штраус. А теперь зажигательная Кончита.

Минск—Вена.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
3 ЧЭРВЕНЯ 2014 г.

ВІНШУЕМ!

Жураўлю — 60!

У першы летні дзень свой юбілей адзначыў адзін з самых вядомых акцёраў сучаснай Беларусі — Сяргей ЖУРАВЕЛЬ.

З 2009 года Сяргей Журавель працуе ў Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы. На сцэне тэатра ён іграе ў многіх спектаклях: «Вячэры з дурнем» Франсіса Вебера, «Ночы на Каляды» па Мікалаю Гогалю, «Местачковым кабарэ» ў пастаноўцы Мікалая Пінігіна і іншых. Як кажуць крытыкі, Журавель у Купалаўскі прыйшоў не выпадкова, бо тут працуе Мікалай Пінігін. Знайсці свайго рэжысёра, вызначыць прыярытэты ў творчасці для акцёра надзвычай важна.

А пачыналася творчая дзейнасць Сяргея Жураўля з Беларускага рэспубліканскага тэатра юнага гледача, куды ён прыйшоў у 1976 годзе пасля тэатральнага факультэта Беларускага тэатральна-мастацкага інстытута. З 1985 года Журавель працуе ў Беларускім дзяржаўным маладзёжным тэатры. З'яўляўся мастацкім кіраўніком тэатральнага праекта «Нікола-тэатр».

У 1999 годзе Журавель стаў лаўрэатам прэміі імя Ігната Буйніцкага. У 2011-м яму прысвоена званне народнага артыста Беларусі.

ЧУЛІ?

Святлана Алексіевіч намінавана на прэстыжную расійскую прэмію

Днямі быў абвешчаны кароткі спіс літаратурнай прэміі «Вялікая кніга». Сярод намінантаў — беларуская пісьменніца Святлана Алексіевіч.

Кароткі спіс прэміі «Вялікая кніга» сезона 2013/2014:

Захар Прылепін — «Прыстанак»;
Аляксандр Грыгарэнка — «Ільгет»;
Уладзімір Сарокін — «Тэлурыя»;
Аляксей Макушынскі — «Параход ў Аргенціну»;
Яўген Чыжоў — «Пераклад з падрадкоўніка»;
Ксенія Букша — «Завод «Свабода»;
Уладзімір Шароў — «Вяртанне ў Егіпет»;
Святлана Алексіевіч — «Час сэканд хэнд»;
Віктар Рэмізаў — «Воля вольная».

Пераможцаў абвесцяць у канцы лістапада. Лаўрэат першай ступені атрымае 3 млн расійскіх рублёў, другой — 1,5 млн, трэцяй — 1 мільён.

МЕРКАВАННЕ

«Чаму не дазволіць два сцягі?»

Былы абаронца БАТЭ, а цяпер турэцкага «Генчлербірлігі», ігрок нацыянальнай зборнай Беларусі па футболе ***Арцём Радзькоў****, які ў свой час вучыў Рэнана Брэсана беларускай мове, да даў вялікае інтэрв'ю By.tribuna.com.*

— Ганаруся Беларуссю, калі чую беларускую мову, — *кажа Арцём.* — Калі чую нешта па тэлевізары, радыё па-беларуску, разумею — мы маем тое, што адрознівае нас ад іншых людзей.

Мне прыемна, калі чую, як нехта на вуліцы размаўляе па-беларуску. Хоць сам яшчэ не гатовы перайсці на родную мову ў паўсядзённым жыцці. Па-добраму зайздрошчу такім людзям, іх смеласці.

У нас жа ў краіне адносіны да беларускамоўных людзей не лепшыя. Шмат хто кажа: «Вось дзівакі!» Гэта няправільна. Трэба ганарыцца сваёй краінай. Пакрыху. Кожны дзень. Можа, тады ўсім стане добра...

— На чыім вы баку ў пытанні дзяржаўнай сімволікі?

— Не люблю, калі ідзе спекуляцыя з гэтай нагоды. Я не вельмі добра ведаю гісторыю, каб адназначна казаць, які сцяг больш правільны. Не хачу каб дзяржаўны сцяг стаў падставай для падзелу людзей.

Адны скажуць: «Мы за бел-чырвона-белы». А другія будуць за чырвона-зялёны. Гэта няправільна. Чаму не дазволіць два сцягі? Нельга забараняць адзін з іх.

Змяніць дзяржаўны сцяг — што ад гэтага зменіцца? Краіна стане іншай? Людзі стануць дабрэйшымі?

Згодны, трэба ведаць гісторыю. Мне, можа быць, больш за іншых. Напэўна, прыйшоў час, калі мне стала цікава, што мы за народ. Напэўна, паездзіў па краінах, паглядзеў... Напрыклад, у Турцыі дзеці ў школе два разы на дзень спяваюць дзяржаўны гімн. У нас такога няма. Пасля гэтага пачынаеш задумвацца, нешта аналізаваць.

ФЕСТЫВАЛЬ

З удзелам Украіны...

Украінскія артысты, нягледзячы на складаную палітычную сітуацыю ў краіне, возьмуць удзел у XXIII Міжнародным фестывалі мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску», паведаміў міністр культуры Беларусі Барыс Святлоў.

«Украіна прадставіць на конкурсе сваіх удзельнікаў. Назваць імёны пакуль не магу, таму што над гэтым яшчэ ідзе праца», — удакладніў кіраўнік ведамства.

XXIII Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску» пройдзе з 10 па 14 ліпеня. Чакаецца, што ў мерапрыемствах возьмуць удзел прадстаўнікі каля 30 краін свету. Упершыню на форум прыедуць мексіканцы.

ДАРЭЧЫ

Стаса Міхайлава можна паслухаць за 250 тысяч

Апублікавана праграма «Славянскага базару». За восем дзён, што будзе доўжыцца фестываль, на сцэну летняга амфітэатра выйдуць не толькі канкурсанты, але і запрошаныя зоркі. Адбудуцца сольныя канцэрты Стаса Міхайлава, Барыса Маісеева, Філіпа Кіркорава, Алега Газманава і іншых расійскіх поп-зорак. Беларускія спевакі прымуць удзел у сумесных канцэртах.

Што да коштаў на квіткі, то традыцыйна самыя дарагія на адкрыццё фестывалю — яны вагаюцца ў межах 600 тысяч — 1 мільён 300 тысяч. Кошты на канцэрты расійскіх зорак можна назваць прымальнымі. Так, квіток на праграму Стаса Міхайлава «ДЖОКЕР», якую ён прадставіць 9 ліпеня, можна набыць нават за 250 тысяч, а самы дарагі абыдзецца ў 600 тысяч. Філіп Кіркораў на сваё шоу «ДРУGOY», якое запланавана на ноч з 10 на 11 ліпеня, запрашае за 300—700 тысяч. Значна таннейшыя квіткі на канцэрт Барыса Маісеева (13 ліпеня) — ад 140 да 350 тысяч і гурта «ЛЮБЭ» (14 ліпеня) — ад 180 да 400 тысяч. А вось паслухаць Газманава можна і ўвогуле за 120 тысяч, а самы дарагі квіток на яго канцэрт каштуе ўсяго толькі 280 тысяч.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

ПЕРСОНА

Соблазнитель

25 вопросов парфюмеру, который может полюбить за запах, но и измену услышит за версту

Да, не спорю, профессия парфюмера для нас экзотика, парфюмерия — дорогая забава, и редкая женщина у нас может сегодня купить настоящие духи, все больше туалетными водами пользуемся. Все верно. Но вы представляете мир, где люди живут строго функционально, без игры, фантазии, причуд и маленьких дорогих безумств? Вы представляете мир без цветов и певчих птиц? Нет, такая стерильность убила бы саму жизнь. Конечно, общая гигиена человека начинается с мыла, но вот индивидуальная красота не обходится без капельки аромата. Всего лишь капельки... Но которая проникает прямо в сердце. И добавляет о человеке такую информацию, которой нет ни в одной базе данных.

Досье «Народной Воли»

Влад РЕКУНОВ — белорусский парфюмер. Его наставники — Евгений Пак и София Ходош-Гройсман, номинант премии Living Legend Award («Живая легенда») от Американского общества парфюмеров, автор десятков парфюмерных бестселлеров Paris (YSL), Tresor (Lancom), Eternity (CK) и т.д. С 2006-го по 2009 год стажировался во Франции на парфюмерных фабриках IFF, MANE FILS, в Бельгии на фабрике Synaco Group.

В 2007 году координировал создание серийного аромата L'air Nouveau.

В 2009 году по предложению руководителей предприятий-производителей и предприятий-импортеров парфюмерии и косметики Влад Рекунов возглавил учрежденную ими Ассоциацию производителей парфюмерии и косметики. Участвовал в проекте по разработке добычи и производства парфюмерных компонентов на территории Беларуси. В 2012 году организовал парфюмерную мастерскую-студию. Проводит регулярные семинары с целью повышения парфюмерной культуры и образования. Составляет собственные парфюмерные композиции, создает идеи новых ароматов и новых парфюмерных услуг.

Автор персональных парфюмерных композиций для медиазвезд и персон.

1. **— Влад, парфюмер — он в моем представлении немного шаман. Признайтесь, затуманиваете людям головы? Навеваете ароматами сон золотой?**

— А как же! Если без шаманства, то становишься чистым функционалом, который, образно говоря, занимается удалением неприятного запаха собачьего корма. Я создаю ароматы и хочу, чтобы они вызывали в людях определенные чувства, чтобы у женщины загорались глаза.

— И открывался кошелек...

— У мужчины!

2. **— Парфюмер — он же нюхач? Эти слова синонимы?**

— Иногда бывает, что синонимы. Когда парфюмер идет по улице и замечает каждую ноту в воздухе — в запахе кожаного изделия из салона авто или восточных специй из кондитерского магазина, он становится нюхачом. Эдаким следователем, Пинкертоном.

3. **— Нюхачами, значит, рождаются? Как музыканты — слухачами?**

— Ну, если не говорить о патологии, то признанные мастера сегодня считают, что этому делу можно научиться, если постоянно, регулярно, ежедневно «слушать» запахи, составлять в памяти базу запахов. На самом деле в нашей профессии много закулисной работы, о которой никто не подозревает. Я учился у Софии Гройсман, мне повезло, она живой матриарх искусства парфюмерии. Талантливая и трудолюбивая. Женщина бесконечной скромности и щедрости.

4. **— Да, помню, в прошлом году госпожа Гройсман преподнесла нашей стране новый запах — «Белая Русь». Но мир уже так насыщен великими, признанными ароматами: «Шанель», «Фаренгейт», «Опиум», «Пуазон», «Красная Москва», в конце концов! Стоит ли бороться за новые? Есть ли место на олимпе?**

— Тем не менее за два года работы нашей студии мы родили несколько ноу-хау, которых просто нет в мире. Собственно, в каждом деле можно найти свой сектор. Мы в парфюмерии нашли то, что до нас никто не делал. Во-первых, мобильный парфюмерный бар. Он благополучно кочует по праздникам, в нем 200 настоящих парфюмерных компонентов: искусственного, растительного и животного происхождения. Вы когда-нибудь слышали запах настоящего мускуса — секрета, выделяемого животным, чтобы привлечь самку? Я вам даю его сейчас «послушать», растворенный в спирте, конечно...

— Хм, нежнейший, как у цветка...

— Это один из самых древних афродизиаков, используемый также и человеком для привлечения противоположного пола. Он долго держится на коже. Вообще, животные компоненты делают ароматы чувственными, телесными, раскрывают нижнюю чакру, если хотите.

— Спасибо, не хочу.

— Я образно! Так вот, приезжая с парфюмерным баром, я, обладая опытом и интуицией, прямо на месте составляю людям ароматы. И каждый уходит домой с уникальным запахом в маленьком объеме. Далее. Только что закончилась совместная с Академией искусств выставка, где визуальные образы соседствовали с обонятельными. То есть человек переходил от картины к картине, а также от запаха в запах. Следующее — парфюмерная промопродукция. Никто на пространстве СНГ этого не делает. Мы создаем корпоративные запахи! У многих солидных предприятий есть сегодня брендбук — фирменный стиль компании: цвет, шрифт. Почему бы не иметь еще и запах? Ароматом можно обыграть любой продукт, любую услугу.

5. **— Так вы работаете в индустрии развлечений?**

— Да, запах — это развлечение. Деньги на ветер.

6. **— А, к слову, чем для вас пахнут деньги?**

— Гадостью они пахнут, конечно... Лучше бы их не было.

— И мы умерли бы от скуки, живя в раю.

7. **— Вы свой нос не хотите застраховать? Это же ваше главное орудие производства. Как ноги у балерины.**

— Не думал об этом. Я вообще фаталист: чему быть, того не миновать. Наверху всё знают, что с тобой делать. Если надо, сберегут, а если решили, что хватит, — можешь беречься, не беречься... Масло разольют на рельсы — и все. Но если действительно беречь нос, то, как говорят парфюмеры: мы дышим, но не нюхаем. Иначе в городе жить невозможно.

8. **— Я читала, что вы проводите мастер-классы. Наверняка приходит немало женщин. А приходят ли мужчины?**

— Конечно. Это те, кто понимает ценность запаха для женщины. Однажды руководитель предприятия заказал мне для корпоративного ужина на Новый год мобильный бар. Его подчиненные женщины, простите, просто визжали от восторга. Думаю, рейтинг руководителя с тех пор поднялся.

9. **— У нас в Беларуси произрастают компоненты для производства ароматов?**

— Растут. Можно производить множество компонентов, например, из древесных опилок. Сейчас они идут у нас в топку. А могли бы использоваться в парфюмерии. Но нужны, конечно, солидные капиталовложения, чтобы приобрести оборудование. Есть и травы — мята, мелисса, некоторые мхи. Хотя выбор небольшой, наш климат все-таки не подходит, чтобы выращивать эффективные для парфюмерии растения. Даже из 300 сортов роз в парфюмерии используются только два с половиной.

10. **— Розы — понятно. А почему люди так преданны скромной лаванде, как вы думаете?**

— Запах красивый! Прозрачный, хрустальный, чуть-чуть колющий. Настоящая лаванда растет только в Альпах и в горах Великобритании. Но так как в свое время растение попало в обязательный состав многих чистящих средств, то парфюмеры ее как раз побаиваются, работают с ней осторожно, бестселлеров с лавандой очень мало. Они боятся, что аромат станет непродаваемым, будет ассоциироваться с моющим средством.

11. **— Вы можете очароваться — нет, это слишком легко... Вы можете полюбить человека за запах?**

— Конечно. Когда аромат не диссонирует, не дешевит женщину...

12. **— А существует запах измены? Вы бы услышали его у своей женщины?**

— Почувствовать обман вполне реально. На самом деле запах имеет для нас большее значение, чем мы думаем. Не зря говорят: «Дело пахнет керосином». Или: «Дело дурно пахнет». Интриганы действительно дурно пахнут, я сразу чувствую раздражение. Бывало, что и в деловой, и в личной жизни из-за плохого запаха я прекращал с человеком контакты.

13. **— А может профессиональный парфюмер определить по запаху место происхождения ароматической эссенции, как знаток вина определяет по вкусу район произрастания винограда?**

— Внутри композиции сотня, а может быть, и тысяча компонентов. Как правило, композицию оценивают по богатству или дешевизне. Как ткань на ощупь. Дешевый запах плоский, он не искрится.

14. **— Есть ли национальный запах? Или это от лукавого?**

— Например, японцы первые принесли на рынок запах морского бриза. Но сейчас его интерпретации активно пошли по миру, сегодня все друг у друга подсматривают. Скорее всего есть связь запаха и времени.

15. **— Как, например, у советских духов «Красная Москва»?**

— Именно. А вы знаете историю их происхождения? Создал их на московской фабрике «Брокар» еще до революции француз, назывались они «Букет императрицы» и посвящались 300-летию дома Романовых. Когда большевики фабрику «Брокар» национализировали, то назвали духи «Красная Москва». К слову, если бы не революция 1917 года, то у России вообще были все шансы стать в ряд европейских лидеров парфюмерии: на Всемирной выставке в Париже именно русские духи «Персидская сирень» завоевали Гран-при. Они победили всех, в том числе «Джеки» (Jicky) от Guerlain (Герлен). Но «Джеки» выпускаются до сих пор. А «Персидскую сирень», к сожалению, все забыли. Рецептура утеряна.

16. **— А лично вам что больше нравится: «Красная Москва» или «Шанель №5»?**

— «Москва» нравится больше! Я вообще любитель терпких, густых, романтичных запахов.

17. **— А сальце с чесноком и стопка водки? Эти компоненты не оскорбляют ваш нюх?**

— Конечно не оскорбляют! Особенно в приятной компании.

18. **— Какой запах мог бы сейчас произвести революцию?**

— Ну, если бы я это знал, то стоял бы на пороге огромного личного экономического успеха.

19. **— Возможно, нужен не столько уникальный запах, сколько хороший бизнес-партнер? Вложить, раскрутить и так далее.**

— Да, бизнес-составляющая сейчас очень важна. Но очень важен и качественный запах, дорогая основа. Все-таки людей не обманешь, их интуиция все равно скажет им больше, чем все мировые промомероприятия.

20. **— А вот аромат «Белая Русь» был достаточно хорошо прорекламирован, и запах неординарный, и имя создателя — парфюмера Софии Гройсман знаменито, но в торговые ряды первые белорусские духи пока не попали. Почему?**

— Мы в ожидании инвестора. Запах «Белая Русь» талантливый, очень глубокий. От него остается сладость на губах — такой вот маленький секрет сделала для нас София. Парфюмерный бизнес в мире — один из самых выгодных после всех нелегальных, кроме шуток. Но нам он пока незнакомый, легковесность продукции, видимо, отпугивает. Стройка бизнес-центра более понятна на сегодняшний день деловым людям.

21. **— Вы можете сформулировать, для чего все-таки человеку нужен дополнительный аромат?**

— Чтобы обратить на себя внимание! Да, безусловно. Изначально запахи использовались как ритуальные элементы для окуривания помещений. Еще в шумерских табличках есть упоминания о запахах. А также о приправах к еде. Вообще, парфюмерия всегда шла рука об руку со специями. Матросы Колумба, спускаясь с кораблей на американский континент, кричали: «Во имя Христа и специй!» (Они же искали Индию, страну специй.) Горсточка приправ стоила тогда больших денег. Какао, ваниль, корица... Если человек привозил с Востока корабль специй, он становился, как бы мы сейчас сказали, олигархом. А знаете, как возникла индустрия запахов? Ее прародители — ремесленники из гильдии перчаточников. Почему? Дворянство, вышагивая по улицам своих городов, закрывало носы перчатками от уличных запахов сточных канав и нечистот. Чтобы перчатки были приятными, их стали душить парфюмерными компонентами, и постепенно отдали лицензию на производство ароматов перчаточникам.

22. **— Роман Зюскинда «Парфюмер» вы прочитали до того, как занялись парфюмерией?**

— Я работаю с парфюмерией с 2000 года и книжку прочитал немного позже. Вообще в мировом искусстве запаху уделено немалое внимание. Можно вспомнить столько цитат...

— Например: «...люди могут закрыть глаза и не видеть величия, ужаса, красоты и заткнуть уши и не слышать людей или слов. Но они не могут не поддаться аромату. Ибо аромат — это брат дыхания. Аромат проникает в самую глубину, прямо в сердце... Кто владеет запахом, тот владеет сердцами людей».

23. **— С чего начинается создание запаха, создание будущих духов?**

— Первое — это взгляд. Надо посмотреть человеку в глаза, почувствовать, что ждет заказчик от запаха.

24. **— Существуют ли какие-то критерии, которые женщина должна обязательно учитывать, выбирая аромат для себя?**

— Их много. Во-первых, я не призываю относиться к запаху фанатично. Аромат надо выбирать так же, как одежду: под определенную жизненную ситуацию, под определенный сезон, а также географическую точку. Еще запах не должен убивать окружающих. Есть такая шутка: если мужчина в лифте сделал комплимент вашему аромату, то скорее всего он режет ему глаза. То есть за вами не должен тянуться долгий шлейф. Но вот хвостик запаха должен быть обязательно.

25. **— Какой аромат вы создали бы для Александра Лукашенко?**

— Он был бы жесткий, конечно. Жесткий и дорогой.

— А вот для такого человека, поэта и политика, как Владимир Некляев?

— Уж простите, я его плохо знаю. Нет, помню, конечно, что он участвовал в выборах, но... Хм, фамилия у него очень мягкая. И запах был бы, наверное, чувственный.

Елена МОЛОЧКО.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Георгій КАНДРАЦЬЕЎ: «Я балею за бразільцаў з 1970 года...»

З 12 чэрвеня па 13 ліпеня ў Бразіліі пройдзе чэмпіянат свету па футболе. Галоўны трэнер футбольнай зборнай Беларусі Георгій КАНДРАЦЬЕЎ распавядае «Народнай Волі», чаго ён чакае ад сусветнага форуму, каму аддае перавагу і ці стане першынство для многіх каманд адкрыццём.

— Чэмпіянат абяцае быць вельмі цікавым, бо пройдзе на радзіме футбола — у Бразіліі, — кажа наш суразмоўца. — Ужо толькі гэты факт будзе прымушаць каманды паказваць прыгожы атакуючы футбол.

— Спецыфічныя кліматычныя ўмовы Паўднёвай Амерыкі могуць адбіцца на гульнях?

— Наўрад ці, спякоты там зараз няма.

— На каго вы робіце стаўку?

— Буду сачыць за ўсімі камандамі, але балею за зборную Бразіліі. Я яе фанат з 1970 года.

— Ці прагрэсіруе сусветны футбол у апошні час?

— Ёсць цікавыя чэмпіянаты, здараюцца пасрэдныя. Напрыклад, апошняе сусветнае першынство ў ПАР не стала для мяне адкрыццём. Нічога новага. Будзем спадзявацца, што ў Бразіліі праўве.

— І заззяюць новыя зоркі, і раскрыюцца сярэднія каманды…

— Усё магчыма, і я ўпэўнены, што мы ўбачым новыя імёны, хоць першую скрыпку, безумоўна, будуць іграць мэтры сусветнага футбола. Але ў такім скарацечным турніры кожны можа выйграць у кожнага. Многае будзе залежаць ад настрою каманд, розных суб'ектыўных фактараў... Калі б мы зараней ведалі, што моцныя каманды абавязкова выйграюць у слабых, — гэта было б вельмі не цікава.

— Кажуць, што зборнай Расіі пашанцавала з групай на гэтым турніры?

— Таксама так лічу, бо зборныя Бельгіі, Алжыра і Паўднёвай Карэі — далёка не гранды. Але, паўтаруся, вынікі матчаў могуць быць самымі непрадказальнымі. І расіянам трэба добра папацець, каб выйсці ў плэй-оф. Тут вялікае значэнне будзе мець не толькі «фізіка», але і псіхалогія.

— На ваш погляд, ці могуць іспанцы адстаяць тытул чэмпіёнаў свету?

— Пры ўсёй павазе да каманды Іспаніі, я ў гэта не веру. Не можа гегемонія адной зборнай працягвацца вечна, хоць свой клас іспанцы, безумоўна, пакажуць.

— Можа быць, вы таксама збіраецеся ў Бразілію?

— Не, буду дома глядзець футбол па тэлевізары.

Алесь СІВЫ.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

У беларускім футболе фінансы спяваюць рамансы

Футбалісты наваполацкага «Нафтана» не задаволеныя, што ўжо пяць месяцаў атрымоўваюць толькі па 6 мільёнаў рублёў у ***месяц.***

Айчынны футбол аказаўся ў фінансавай яме. Перад стартам чэмпіянату ў некаторых клубаў не хапала грошай, нават каб зрабіць унёсак на ўдзел у першынстве, а зараз футбалісты і трэнеры працягваюць стагнаць: не плацяць...

Футбалісты стараюцца пратэставаць. Напрыклад, матч паміж барысаўскім БАТЭ і брэсцкім «Дынама» спецыяльна затрымалі дынамаўскія іграві, каб звярнуць увагу на свае праблемы.

Паўабаронца наваполацкага «Нафтана» **Валерый Жукоўскі** днямі выказаўся ў прэсе: *«Па грашах ужо надакучыла маўчаць. Не атрымліваем заробак пяты месяц. Нас частуюць абяцанкамі — і невядома, што будзе далей».*

Карэспандэнт «Народнай Волі» вырашыў высветліць, ці ўсё так сумна, як апісваюць іграві.

— Праблема, натуральна, існуе, — распавядае галоўны трэнер «Нафтана» **Валерый СТРЫПЕЙКІС**. — Ёсць запазычанасці па заробках за пяць месяцаў, але хлопцы — малайцы, яны разумеюць, што гуляць усё роўна трэба. Гэта нават не абмяркоўваецца.

— І за што жывуць спартсмены, як кормяць сем'і?

— Базавы заробак (здаецца, 5 мільёнаў 700 тысяч) яны атрымліваюць. Але няма надбавак, прэміяльных... Вось пра што размова. Але ж усе ў такім становішчы — і іграві, і трэнеры.

— Калі кіраўніцтва клуба абяцае выплаціць запазычанасці?

— Кажуць, што ў чэрвені нейкую частку дадуць.

Дарэчы, такое гаротнае фінансавае становішча практычна ва ўсіх клубах.

«Усе ўжо стаміліся, — заявіў варатар жодзінскага «Тарпеда-БелАЗ» **Васіль ХАМУТОЎСКІ**. — *З пачатку года няма заробку, а бонусы і прэміі не выплачаны наогул з мінулага года. Нашы спонсары павінны думаць аб тым, як падтрымаць каманду. Ва ўсіх жа сем'і, дзеці...»*

Дырэктар жодзінскага клуба **Міхаіл ХЛУС** распавядае «Народнай Волі», што *«футбалісты галоднымі не ходзяць, а перш чым патрабаваць высокія заробкі, трэба самім паказваць высокі клас».*

— Так, ёсць запазычанасці, але не магу сказаць якія — гэта камерцыйная тайна, — кажа Міхаіл Яўгенавіч. — Але калі спартсмен — прафесіянал, то ён будзе прафесійна адносіцца да справы ў любой сітуацыі. Бо тут праблема не толькі клубаў, а ўсёй нашай краіны. Эканамічная сітуацыя ў Беларусі не самая добрая. Але трэба пачакаць, перацярпець... Ва ўсіх ёсць кантракты, умовы па іх абавязкова выконваюцца. Да таго ж нейкія грошы людзі кожны месяц і так маюць.

— Наваполацкія футбалісты атрымліваюць амаль па 6 мільёнаў, і яны не задаволены…

— Вось я не разумею — чым народ не задаволены?! Што ў іх сярэдні па краіне заробак? Магчыма, у нашых футбалістаў завышаныя патрабаванні. Яны хочуць атрымліваць столькі, колькі футбалісты ў іншых краінах, — і гэта нармальнае жаданне. Але на пэўных этапах жыцця трэба быць больш сціплым у апетытах. Дарэчы, нашы іграві, якія стогнуць, што ім няма чым карміць сем'і, атрымліваюць свой мінімум. І гэты мінімум разы ў два большы, чым у «Нафтане».

— Да вас іграві з ультыматумамі не прыходзяць?

— Па-першае, каб прыходзіць з ультыматумамі, трэба паказваць нейкі вынік. Па-другое, калі футбалісты будуць байкаціраваць матчы, то яны не будуць патрэбны не толькі ў Беларусі, але і наогул дзе-небудзь. Так што кожны працуе на сябе. Паказвай высокі клас — і пойдзеш гуляць за клуб, дзе будзеш рэгулярна атрымліваць вялікі заробак.

— Якія асноўныя крыніцы прыбытку клуба?

— Рэклама і бязвыплатная замежная дапамога партнёраў нашага заснавальніка — БелАЗа. Грошы прыходзяць нерэгулярна. Але праблемы ва ўсіх. Толькі мінскае «Дынама», барысаўскі БАТЭ і, можа быць, салігорскі «Шахцёр» пазбаўлены такога болю. Думаю, часовыя цяжкасці пройдуць.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

Календарь чемпионата мира по футболу-2014

В финальном раунде турнира в Бразилии сыграют 32 сильнейшие команды со всего мира.

Составы групп

Группа «А»
Бразилия, Хорватия, Мексика, Камерун.
Группа «В»
Испания, Голландия, Чили, Австралия.
Группа «С»
Колумбия, Греция, Кот-д'Ивуар, Япония.
Группа «D»
Уругвай, Коста-Рика, Англия, Италия.
Группа «Е»
Швейцария, Эквадор, Франция, Гондурас.
Группа «F»
Аргентина, Босния и Герцеговина, Иран, Нигерия.
Группа «G»
Германия, Португалия, Гана, США.
Группа «Н»
Бельгия, Алжир, Россия, Южная Корея.

Расписание турнира (время начала матчей — белорусское)

13 июня
Мексика—Камерун (19.00)
Испания—Голландия (22.00)
Бразилия—Хорватия (23.00)
14 июня
Колумбия—Греция (19.00)
Уругвай—Коста-Рика (22.00)
Чили—Австралия (01.00)
15 июня
Швейцария—Эквадор (19.00)
Франция—Гондурас (22.00)
Англия—Италия (01.00)
Кот-д'Ивуар—Япония (04.00)
16 июня
Германия—Португалия (19.00)
Иран—Нигерия (22.00)
Аргентина—Босния и Герцеговина (01.00)
17 июня
Бельгия—Алжир (19.00)
Бразилия—Мексика (22.00)
Гана—США (01.00)
18 июня
Австралия—Голландия (19.00)
Испания—Чили (22.00)
Россия—Южная Корея (01.00)
19 июня
Колумбия—Кот-д'Ивуар (19.00)
Уругвай—Англия (22.00)
Камерун—Хорватия (01.00)
20 июня
Италия—Коста-Рика (19.00)
Швейцария—Франция (22.00)
Япония—Греция (01.00)
21 июня
Аргентина—Иран (19.00)
Германия—Гана (22.00)
Гондурас—Эквадор (01.00)
22 июня
Бельгия—Россия (19.00)
Южная Корея—Алжир (22.00)
Нигерия—Босния и Герцеговина (01.00)
23 июня
Испания—Австралия (19.00)
Голландия—Чили (19.00)
США—Португалия (01.00)
24 июня
Италия—Уругвай (19.00)
Коста-Рика—Англия (19.00)
Камерун—Бразилия (23.00)
Хорватия—Мексика (23.00)
25 июня
Нигерия—Аргентина (19.00)
Босния и Герцеговина—Иран (19.00)
Греция—Кот-д'Ивуар (23.00)
Япония—Колумбия (23.00)
26 июня
США—Германия (19.00)
Португалия—Гана (19.00)
Эквадор—Франция (23.00)
Гондурас—Швейцария (23.00)
27 июня
Южная Корея—Бельгия (23.00)
Алжир—Россия (23.00).

Матчи 1/8 финала пройдут с 28 июня по 2 июля. Игры 1/4 финала — 4, 5 и 6 июля. Полуфиналы — 9 и 10 июля.

Матч за третье место и финал чемпионата состоятся 13 июля.

МАЗАІКА

Палітыка заказвае музыку ў мастацкай гімнастыцы

Па просьбе арганізатараў чэмпіянату Еўропы па мастацкай гімнастыцы ў Баку беларуская зборная адмовілася ад музыкі армянскага кампазітара Арама Хачатурана.

Як паведаміла журналістам галоўны трэнер беларускай каманды Ірына Ляпарская, паўгода зборная выступала пад «Танец з шаблямі» Хачатурана, а цяпер у тэрміновым парадку трэніруе іншае практыкаванне пад іншую музыку. Менавіта гэтым, паводле слоў Ляпарскай, абумоўлены нізкія месцы на этапе Кубка свету ў Мінску пры выкананні практыкавання з мячамі і стужкамі. Беларускія групавічкі 31 мая занялі шостае месца ў шматбор'і, а на наступны дзень сталі сёмымі ў практыкаванні з мячамі і стужкамі.

30-ы чэмпіянат Еўропы па мастацкай гімнастыцы пройдзе ў Баку 13—15 чэрвеня.

Варожасць паміж Азербайджанам і Арменіяй доўжыцца ўжо чвэрць стагоддзя, паведамляе БелаПАН.

Беларусь замахнецца на яшчэ адзін хакейны чэмпіянат свету?

Беларусь можа рэальна прэтэндаваць на арганізацыю яшчэ аднаго чэмпіянату свету па хакеі.

Аб гэтым заявіў старшыня хакейнай федэрацыі **Яўген Ворсін.**

У той жа час, паводле яго слоў, гэта магчыма не раней за 2020 год: чэмпіянаты 2015—2018 гадоў ужо набылі гаспадароў, а на першынство 2019 года прэтэндуе вельмі сур'ёзны канкурэнт — Славакія. *«У нас ёсць час падумаць і ўзважыць усе шанцы»,* — адзначыў Ворсін.

Між тым, знаходзячыся на чэмпіянаце свету ў Мінску, прэзідэнт Міжнароднай федэрацыі хакея (IIHF) **Рэнэ Фазель** заявіў, што правядзенне сусветнага першынства некалькі разоў у адным горадзе з'яўляецца хутчэй выключэннем. IIHF вітае арганізацыю турніру такога ўзроўню ў розных гарадах і краінах, як гэта было ў 2012 і 2013 гадах у Фінляндыі і Швецыі і будзе ў 2017 годзе ў Германіі і Францыі.

БАТЭ набірае хаду

У чэмпіянаце Беларусі па футболе мінскае «Дынама» прайграла жодзінскаму «Тарпеда-БелАЗу», што дазволіла барысаўскай камандзе адарвацца ад канкурэнтаў.

У мінулыя выхадныя адбыліся матчы 10-га тура нацыянальнага футбольнага першынства ў вышэйшай лізе. Вось іх вынікі:

«Нафтан» (Наваполацк) — «Слуцк» — 1:0, «Тарпеда-БелАЗ» (Жодзіна) — «Дынама» (Мінск) — 1:0, «Мінск» — «Гомель» — 1:2, «Днепр» (Магілёў) — БАТЭ (Барысаў) — 0:1, «Нёман» (Гродна) — «Дынама» (Брэст) — 1:1, «Шахцёр» (Салігорск) — «Белшына» (Бабруйск) — 1:2.

Становішча каманд пасля 10-га тура

Каманда	Г	В	Н	П	М	А
1. БАТЭ	10	8	1	1	24—6	25
2. Дынама (Мн)	10	6	2	2	14—4	20
3. Нафтан	10	5	4	1	11—6	19
4. Шахцёр	10	4	3	3	10—8	15
5. Тарпеда-БелАЗ	10	4	3	3	13—12	15
6. Гомель	10	4	2	4	8—11	14
7. Нёман	10	3	3	4	12—12	12
8. Мінск	10	3	1	6	7—12	10
9. Днепр	10	1	6	3	7—8	9
10. Белшына	10	2	3	5	19—21	9
11. Слуцк	10	3	0	7	5—15	9
12. Дынама (Бр)	10	2	2	6	6—21	8

Новы кантракт Глеба

Беларускі футбаліст турэцкага «Каньяспора» Аляксандр Глеб падпісаў новы гадавы кантракт з клубам.

Віцэ-прэзідэнт клуба Селчук Акса адзначыў, што ў клубе рады таму, што ўдалося дасягнуць пагаднення з беларусам.

«Глеб сапраўдны прафесіянал. Ён зрабіў неацэнны ўклад у поспехі клуба. Рады, што перамовы з ім прайшлі хутка і паспяхова. Абодва бакі былі зацікаўлены ў гэтым кантракце», — сказаў Акса.

У мінулым сезоне Глеб правёў за «Каньяспор» 16 матчаў, забіў 2 мячы.

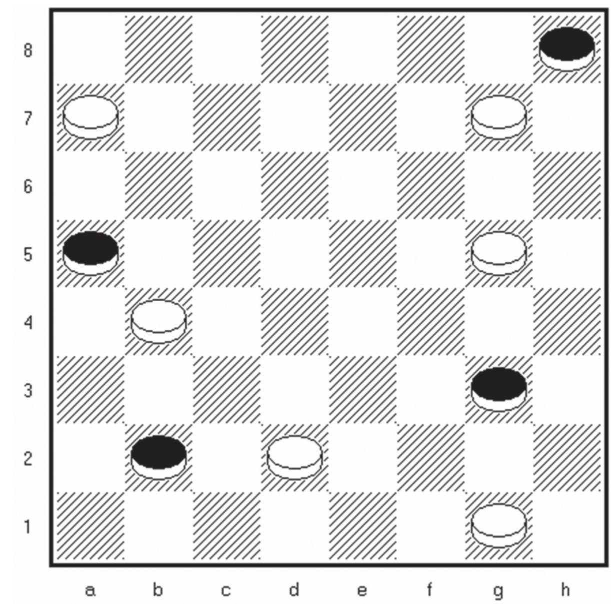
ШАШКІ

Замежныя наведвальнікі

Праз сайты старадаўняй гульні існуючая ў «Народнай волі» рубрыка «Шашкі» шырока вядома. Замежныя майстры кампазіцыі, жадаючы наведаць яе, даслалі свае новыя канструкцыі:

1—2 (Аляксандр Палявы (Ізраіль) у сааўтарстве з Мікалаем Грушэўскім (Беларусь). **Белыя**: a7, b4, d2, g1, g5, g7 (6). **Чорныя**: a5, b2, g3, h8 (4). Выйгрыш. Свае рашэнні вы зможаце праверыць у наступным выпуску рубрыкі.

Белыя: b2, e5, g7, дамка d6 (4). **Чорныя**: b4, b6, c5, f2, f6, h2 (6). Дамачная міні-праблема: gf8 (d4A) a3, a:g1 (f6) b4 (g5B) d2 (h4) b4 (g3) e1 (c5, d4) g5 (c3) c1x. ФМ. B(e5) c3 (f4) d2 (g3) e1 (c5) h4 (d4) g5 (c3) c1x. ФМ. A(e7) a7 (d4) g1 (a3) c3x. ФМ.

3 (Юрый Голікаў, Расія). **Белыя**: d6, f4, f6, дамка f8 (4). **Чорныя**: b2, b6, h6, h8 (4). Складзена на тэму «паддаўкі»: 1. dc7 b:d8 2. fa3 ba1A 3. ac1 a:g7 4. fg5 h:f4 5. c:f8 hg7 6. f:h6 de7 7. he3 ed6B 8. ec5 d:c5x. B7...ef6 8. eg5 f:h4x. A2...bc1 3. af8 c:e7 4. f:a3 de7 5. a:f8 hg7 6. fd6 hg5 7. df4 g:e3x.

4 (Генадзь Андрэеў, Латвія). **Белыя**: 19, 20, 22, 23, 25, 28, 29, 32, 43, 45, 46, 48 (12). **Чорныя:** 9, 12, 15, 21, 31, 34, 37, 39, 40, 41, 42 (11). 38, 22-18, 43, 8, 3, 30, 34, 34x.

5 (Іван Івацка, Украіна). **Белыя**: 8,12,26,27,31,43,49(7). **Чорныя**:10,16,19,24,28,34,39,40(8). 3,44,38,17,13,3,19x.

6 (Антон Мехаў, Сахалін). **Белыя**: 11, 17, 23, 24, 27, 28, 30, 31, 33 (9). **Чорныя**: 02, 08, 12, 16, 35, 39, 43, 44 (8). 21, 7, 17, 2 (24A) 16, 32x. A(21) 16, 19x.

7 (Валерый Кручкоў, Украіна). **Белыя**: 24, 28, 31, 34, 40, 46, 48 (7). **Чорныя**: 7, 13, 14, 17, 26, 38, 45 (7). 42, 22, 2, 41, 2:43:5+.

Баталіі юных

Яны ладзіліся ў рамках першынства сталіцы. Чэмпіёнамі сталі: па шашках-64 — Вікторыя Нікалаева ў дзяўчынак узростам да 10 гадоў і Міраслаў Кузняцоў у хлопчыкаў, Валерыя Гнедзька і Андрэй Малчан у групе да 13 гадоў, Міхаіл Семенюк і Аляксандра Спірына ў катэгорыі юніёраў і кадэтаў, па 100 клетках — Вікторыя і Міраслаў у намінацыі «Надзеі», Яна Лазавік і Іван Трубнікаў сярод равеснікаў да 13 гадоў, Уладзіслаў Валюк і Настасся Барышава ў турніры юніёраў і кадэтаў.

А ў Літве прайшоў матч паміж камандамі Вільнюса і Мінска ў чатырох турнірах. Верх у ім узялі мінчане А.Куніца, Д.Федаровіч, А.Чэпа, М.Семенюк, Д.Немец, М.Міронава, А.Малчан і М. Часнакова — 3:1.

Праверце рашэнні

«**Для нашых чытачоў**»: (В.Шульга) — h8, f6, g3 (f4A) ed8, a3, e7, d2 (g3) e3 (h2, g1) ef2x. A(f2) g3, ed8, a3, e7, d2/e1x.

Мікалай ГЛАДКІ.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул. Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл. (017) 3286871. Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906, 3286609, nvonlineinfo@gmail.com www.nv-online.info

9 772071 964000 14042

Падпісныя індэксы: 63222 — для індывідуальных падпісчыкаў, 632222 — для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 02.06.2014 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 26500 экз. Заказ №2332.